

NEMŠKE ČETE SE BLIŽA JO DVINSKU.

RUSKA OFENZIVA V VZHDNI GALICIJI.

GENERAL MACKENSEN PRODIRA PROTI PINSKU. — V BOJ SE JE POSEBNO ODLIKOVAL OGRSKI POLK ŠT. 79. BOLGARSKA JE PRIČELA MOBILIZIRATI. — VSE ŽELEZNICE SE UPORABLJAJO ZA TRANSPORT VOJAŠTVA. — ŽENA AMERIŠKEGA POSLANIKA V SOFIJI. — BOJI V KAVKAZU. — RUSKA DUMA BO KMALO RAZPUŠČENA. — SPREJEM BOLGARSKEGA POSLANIKA V ATENAH. — ZADNJA NOTA ZA VEZNIKOV.

Nemško poročilo.

Berlin, Nemčija, 15. septembra. — Danes je bilo izdano tukaj sledeče uradno poročilo:

Zapadno od Dvinska se boji še vedno nadaljujejo. Armada generala Hindenburga se približuje z veliko naglico mestu, in upati je, da ga bo kmalo zavzela. Dosedaj smo odbili še vse sovražniške napade.

Vzhodno od Olite in Grodna smo vjeli 900 mož.

Čete bavarskega princa Leopolda so pogonale sovražnika preko reke Sečare. Čete generala Mackensa pade Ruse proti Pinsku. Na jugovzhodnem bojišču se ni ničesar posebnega pripetilo.

Dunajsko poročilo.

Dunaj, Avstrija, 15. septembra. — Včeraj so bili Rusi poraženi ob celi galiski in volonski fronti. V bojih se je posebno odlikoval neki ogrski domobranski polk in ogrski polk št. 79.

Uradno poročilo se glasi:

Ob besarabski meji so odbile naše čete vse sovražniške napade in pogonale sovražnika proti Dnjestr. Na ostalih delih galiske in volonske fronte so se vršili vroči spopadi. Severno od Dubna smo vjeli 800 ruskih vojakov in zaplenili precej strojnih pušk.

Pri Pripjetu operira naša kavalarija.

Rusko poročilo.

Petrograd, Rusija, 15. sept. — Brzojavke, ki so dospale danes s fronte so ugodno uplivala na vse prebivalce.

Ruski generalni štab naznanja, da so se pri Jakobstadtu ponesrečile vse nemške vojne operacije. Rusi so zopet odvzeli sovražniku železniško progo, ki veže Vilno in Dvinsk.

Pri Vilni niso Nemci zadnje dni čisto nič napredovali. Ruski centum sicer prodira proti železniški progi Vilno-Kovno-Krodo, toda vsako ped zemlje si moramo pripisati s silnimi napori.

V Galiciji nadaljujejo Rusi svojo ofenzivo. Vsak dan vjamejo več sto mož.

Brigadni general ranjen.

London, Anglija, 15. septembra. — V bojih pri Dardanelah je bil ranjen angleški brigadni general H. G. Casson. Njegovo ime je bilo priobčeno v zadnji listi izgub.

Boji v Kavkazu.

Petrograd, Rusija, 15. sept. — Danes je bilo tukaj sledeče uradno razglašeno:

V okolici Meliaz se je vršila vroča bitka med našo in turško kavalerijo. — Po vročem boju so se morali Turki umakniti.

V okolici Vana zasleduje ruska kavalarija Kurde.

Stališče balkanskih držav.

Sofija, Bolgarsko, 15. sept. — Poslaniki zaveznikov so danes izročili bolgarski vladi noto, v kateri je pojasnjeno stališče Srbije, ki ga je zavzela z ozirom na Macedonijo. Vsebinska nota ni znana.

Rumunska mobilizira.

Rim, Italija, 15. septembra. — "Idea Nazionale" je dobila iz Aten brzojavko, ki naznanja, da je začela Rumunska mobilizirati, ter da bo v najkrajšem času udarila na Avstrijo. — Poročilo ni potrjeno.

Promet.

London, Anglija, 15. septembra. — "Timesu" poročajo iz Aten, da se vse rumunske železnice uporabljajo

Z zapadnih bojišč.

Boji v Alzaciji.

Nemci poročajo, da se je odbilo vse francoske naskoke na Hartmannsweilerkopf.

BOJI PRI SAPIGNEUL.

Poročila iz Švice pravijo, da vlada na švicarski meji velika aktivnost.

Berlin, Nemčija, 15. septembra. — V današnjem poročilu vrhovnega armadnega vodstva se poroča, da je preprečila nemška artilerija poskus Francozov, da napadejo nemške pozicije ob Hartmannsweilerkopf.

Francosko poročilo.

Pariz, Francija, 15. septembra. — V današnjem popoldanskem poročilu se poroča o bojih z ročnimi granatami v Artois distriktu ter o artilerijskih dvobojih. Severno od taborišča pri Chalons se je vršila kanonada. Istotako so se vršile minske operacije v zapadnem delu Argonov.

V večernem poročilu se navaja celo vrsto točk na fronti, na katerih se nadaljuje z ostrim artilerijskim ognjem. Posebno oster je ta boj ob Aisne-Marne prekopu, kjer koncentrično obojestransko artilerija svoj ogenj na fronto Berry-au-Bac—Neville.

Na francoski ter tudi na nemški meji med Delle in Bazelom se je iz obmejnih krajev odstranilo cevalno prebivalstvo.

Lord Kitchener o položaju.

London, Anglija, 15. septembra. — V zbornici lordov je imel danes vojni minister lord Kitchener govor, v katerem je rekel, da so Nemci vendar enkrat opešali. Prodiranje v Rusijo, ki je znašalo preje povprečno po pet milj na dan, je sedaj nazadovalo na manj kot eno miljo na dan.

Iz njegovih izjavanj je povzeti, da imajo sedaj Angliji na francoski fronti nekako 700.000 mož. Koncem svojega govora je omenil lord Kitchener konskripcije in izjavil, da je vsled novega registraškega zakona mogoče določiti ljudi, sposobne za vojaško službo ter tudi njih število.

Ko je omenil svoj obisk na fronti, je izjavil Kitchener, da je moral francoske armade izvršiti. Francoski zakopi so omrežje skoro nezavzetih utrdb.

Gobavec.

Pittsburgh, Pa., 15. septembra. — Danes so odprljali v Washington ameriškega vojaka, Elmara C. Gabla, ki je postal na Filipinskih otokih gobav. Avtomobil, s katerim se bo vozil, bodo sežgali.

Ponarejevalci denarja.

St. Louis, Mo., 15. septembra. — Tukajšnji Carranzov konzul Jose J. Pesquera je naprosil zvezne oblasti, da naj aretirajo pet Mehikancev, ki so ponaredili zadnji čas za več milijonov pesov Carranzovega denarja. Zadevo je izročil državni department uradnikom tajne službe.

Minimalna plača za ženske.

Boston, Mass., 15. sept. — Državna komisija za minimalne plače, je izdala danes dekret, ki določa, da ne sme dobiti od 1. januarja 1916 naprej nobena ženska, ki dela v tovarni, manj kakor \$8.50 na teden. Za one, ki se uči, bo znašala minimalna plača \$7.

General umrl.

Portland, Vt., 15. septembra. — Tukaj je umrl general E. H. Ripley, ki je vodil za časa ameriške državljanske vojne prvo brigado unijske armade v Richmond, W. Va.

Mir v stavkarkem okrožju. Bridgeport, Conn., 15. sept. — Stavkarji so se danes popolnoma mirno obnašali. Upati je, da bodo družbe ugodile vsem delavskim zahtevam. V splošnem je situacija neizpremenjena.

Anglija in Francija proti podmorskim čolnom.

Francija je sledila vzgledu Anglije ter pričela z lovom na nemške podmorske čolne.

ANGLEŠKE METODE.

Kakih 2300 ribiških parnikov patrolira po vodovju krog angleških otokov.

Pariz, Francija, 15. sept. — Mornariško ministrstvo je danes objavilo, da se je odredilo vse potrebno, vsled česar bo mornarici mogoče spustiti se v boj z nemškimi podmorskimi čolni.

Oficijelno izjavo, ki se peča s tem predmetom, je povzročilo delovanje nemških podmorskih čolnov pred francosko obalo. Vsi dnevi potopljenih več parnikov. Ministrstvo izjavlja, da ni nobenega povišanja za vzurniranje vsled operacij podmorskih čolnov pri izlivu rek Gironde in Loire.

Lov na podmorske čolne.

London, Anglija, 15. septembra. — Sled, katero pusti za seboj podmorski čoln, je odgovor na za velike izgube, katere so imeli Nemci pri svojih podmorskih čolnih.

Podmorski čoln zapusti sled na površini vode, katero je opaziti na vodnih mehurčkih. Pomožni čolni sledo temu sledu, katerega je lahko spoznati razven če je vreme zelo viharo. 2300 ribiških parnikov se vdeležuje sedaj lova na podmorske čolne ter patrolirajo neprestano krog angleških otokov.

Poročevalce poroča, da je videl tri rušilce, ki so vozili s srednjo hitrostjo. Dva sta šla naprej, tretji pa za obema. Naenkrat pa je planil zadnji rušilec naprej s povečano hitrostjo, dočim sta pričela ostala dva voziti v cik-cak liniji ter so pričeli padati strelji. — Streljanje je kmalu pojenjalo in rušilci so vozili naprej v navadnem redu. Ko je nastopila prihodnja plima, je bilo pokrito morje z oljem. (Znamenje, da je bil potopljen nemški podmorski čoln.)

Reuterjev poročevalec v Kodanju sporoča, da je neki nemški podmorski čoln potopil neki nevtralni parnik. Ime dotičnega parnika ni znano.

Enajst mož na varnem.

Pariz, Francija, 15. septembra. — Drugi kapitan, Antoni ter deset mož posadke francoskega parnika "Ville de Mostagan" je dospelo danes v Marseille. Parnik je bil v soboto potopljen od nekakega nemškega podmorskega čolna pred Alžirjem v Afriki.

Proces proti Benavidesu.

Lima, Peru, 15. septembra. — Poslanski zbornici je bila danes predložena prošnja s 323 podpisi, v kateri se zahteva, da naj se uvede kazensko postopanje proti bivšemu provizoričnemu predsedniku Osearju Benavidesu. Benavides je bil vodja revolucije leta 1914, po kateri se je sam postavil na čelo republike. Pred enim mesecem je odstopil, nakar je bil izvoljen za predsednika dr. Jose Pardo.

Židje stavkajo.

New Haven, Conn., 15. sept. — Danes so zastavkali tukaj peki, ki pečejo kruh za ortodoksne žide. Zastavkali so zato, ker je neka trdka odpustila dva delavca.

Slikar Meyerheim umrl.

Berlin, Nemčija, 15. septembra. — Danes je umrl tukaj eden najboljših nemških slikarjev Pavel Meyerheim. Rojen je bil leta 1842 v Berlinu in je bil velik mojster v slikanju živali. Svoje slike je bil razstavil tudi na svetovni razstavi v Philadelphiji in Chicagu.

Potres, razrušil kraj.

Potres, ki se je pojavil dne 6. septembra, je razdeljal neki kraj v San Salvador, dočim so bili drugi močno poškodovani.

Optimizem nemškega poslanika Bernstorffa.

Nemški poslanik Bernstorff je mnenja, da bo zadeva "Arabica" kmalu urejena.

NIKAKIH ZAPLETLJAVEV.

Nemško časopisje je prepričano, da se bliža spor radi podmorskih čolnov koncu.

Nemškega poslanika, grofa Bernstorffa so včeraj vprašali številni poročevalci glede stanja pogajanj z ozirom na vjevanje s podmorskimi čolni ter glede parnika "Arabica". Poslanik je videti zelo optimističen glede izida pogajanj, a se ni hotel spustiti v nikake podrobnosti. On je trdno prepričan, da bo zadeva tekom 14 dni rešena, potem ko je Berlin premočil od tu poslani dokazilni material ter angleške izjave glede namenov in gibanj parnika "Arabica". On je mnenja, da ni nobenega vzroka, zakaj bi se Združene države še nadalje razburjale radi te stvari. Državni tajnik Lansing in on sta edina glede metod, katere je uporabit, da se pride do sporazuma med obema deželama.

Nemško časopisje glede "Hesperiana". Berlin, Nemčija, 15. septembra. — Poloficijska prekmorska agencija pravi danes glede oficijelne odklonitve odgovornosti za potop parnika "Hesperian".

Če je res, kar poročajo londonski listi, da je neki član posadke parnika baje videl neki nemški podmorski čoln, potem ne pomeni to ničesar, ker se je završila eksplozija krog devete ure zvečer, ko je bilo že tema. Sploh pa se je dosedaj še vedno zgodilo, da je videlo več ljudi periskop podmorskega čolna, tudi če je bilo dokazano, da je parnik zadel na mino.

"Germania" pravi, da mora Anglija opustiti svoje nade na resen spor med Nemčijo in Zdr. državami. List hvali hladnokrvnost predsednika Wilsona, ki se ni pustil zaplesti v omrežje laži, katere so spravili Angliji v svet. Potop "Hesperiana" je zahvaliti eni tako zasidranim angleškim min.

List je mnenja, da je ugledila nemška poslanica pot do definitivne poravnave spora glede podmorskih čolnov.

Nikakih komplikacij.

Washington, D. C., 15. sept. — Odklonitev odgovornosti od strani nemške vlade glede potopa parnika "Hesperian" ne bo imela za posledico nikakih komplikacij in iz pripravega vzroka, ker niso Združene države v stanu trditi nekaj nasprotnega. Vlado ni na razpolago noben pozitivni dokazilni material, da je bil parnik torpediran ter se ne bo vsled tega storilo ničesar drugega kot sprejelo na znanje dotično poslanico Nemčije. Pričakuje se, da bo dospela oficijelna poslanica jutri v Washington.

Tudi se niti najmanj ne dvomi glede odkritosti nemške izjave, ker je nemška vlada v številnih slučajih, v katerih se je torpediralo parnike, takoj priznala, da je završil dejanje nemški podmorski čoln. A tudi z druge strani se ni moglo dokazati, če je bil torpedo ali mina, ki je povzročila potop parnika.

Ukradene brzojavke.

Lenox, Mass., 15. septembra. — Tajni policisti iz Washingtona bodo dospeli jutri semkaj, da uvedejo preiskavo v uradu brzojavne družbe in sicer vsled prižobe nemškega poslanika. Domneva se, da se je ukradlo več brzojavk, katere je oddal in sprejel avstrijski poslanik.

Samomor kapitana.

V svojem stanovanju v Monterey, Cal. se je obesil kapitan John Wilan 13. zveznega kavalarijskega polka. Mož je bil že dalj časa bolan.

Ameriški konzuli zapustili Mehiko.

Člani panameriške konference se bodo sestali v soboto. — Mehiki praznik neodvisnosti.

STRELI PREKO MEJE.

Ameriški vojaki so aretirali dva moža, ki sta streljala preko Rio Grande. — Glavno mesto.

Washington, D. C., 15. sept. — Ameriška vlada je odpoklicala iz Sonora in Chihuahue vse svoje konzule in konzularne agente. — Konzuli so dobili nalog, da naj se vrnejo takoj v Združene države.

Državni department je še enkrat opozoril vse Američane, ki se nahajajo v glavnem mestu Mehike, da naj se takoj podajo v Združene države, češ, da bi jih v slučaju nevarnosti v Mehiki nikdo ne ščitil.

Brownsville, Texas, 15. sept. — Danes je dospelo v Matamoros veliko Carranzovih čet. Tukajšnji Carranzov konzul je rekel, da se bodo vse čete udeležile parade, ki se bo vršila jutri, na praznik mehiške neodvisnosti.

Phoenix, Arizona, 15. sept. — Sem je dospelo poročilo, da bodo poskušali Mehikanci jutri opustiti vse one mehiške državljane, ki se nahajajo v ječi mesta Florence.

Laredo, Tex., 15. septembra. — Mehikanci so včeraj iz svojih skritih oddali kakih 50 strelcev na vas Simon, ki leži kakih dvajset milj od tukaj. Simon je zapustilo vse prebivalstvo, ker se boji splošnega napada.

Ameriški vojaki so danes aretirali dva moža, ki sta z ameriške strani streljala preko Rio Grande. Celo zadnje bo preiskal šerif okraja Cameron.

Douglas, Arizona, 15. sept. — Poročilo, da so odpoklicani ameriški konzuli iz Sonore in iz drugih severnih držav, ni nikogar posebno presenetilo.

Washington, D. C., 15. sept. — Državni department je dobil več poročil, iz katerih je razvidno, da je zavladal v glavnem mestu Mehike popoln mir. Vsi tamošnji Amerikanci so čisto na varnem.

Nemška vlada svari.

Nemška vlada je posvarila prenapete, ki agitirajo za razdejnanje ameriških municijskih tvornic.

Berlin, Nemčija, 15. septembra. — V neki danes izdani vladni objavi se glasi:

"Pred kratkim so došli v Združene države nemški listi, katerim je bil priložen pamflet, v katerem se pozivlja čitatelje, naj razdejajo ameriške municijske tvornice. Tako poenjanje je prav tako bedasto kot nevarno. Jasno je, da so prenapeteži in privatniki napravili poskus, agitirati na ta način. Listi sami niso za to odgovorni.

Z Dunaja prihajajoča poročila pravijo, da je storil po mnenju dunajskih oficijelnih krogov poslanik Dumba le svojo dolžnost, če je svaril podanike dvojne monarhije pred tem, da zagreše veleizdajo, če delajo v ameriških municijskih tvornicah, v katerih se izdeluje municija za zaveznike.

100.000 inozemcev v Berlinu.

Berlin, Nemčija, 15. septembra. — Iz poročila, ki je bilo danes izdano, je razvidno, da je bilo v tukajšnjih hotelih meseca avgusta 100.386 inozemcev. Lansko leto jih je bilo v tem mesecu samo 89.023. Tujei so bili večinoma Avstrijci in Ogrji, razen teh je bilo tudi 1500 Norvežanov, 800 Amerikancev in 150 Švedov.

Oropan blagajnik.

Scranton, Pa., 15. septembra. — Ko je šel danes blagajnik Premier Coal Co. izplačevat delavce, so ga napadli štirje banditi, privezali ga k drevesu in mu odvzeli \$1200. — Banditi so pobegnili. Policija se je podala takoj na delo, pa ni imela dosedaj še nobenega uspeha.

London je trdnjava?

V opravičilo nemških napadov na London pravi Reventlow, da je London trdnjava.

Berlin, Nemčija, 15. septembra. — "Tageszeitung" odgovarja grof Reventlow na angleške kritike nemških napadov na London. On pravi, da je London trdnjava in da bi novoinenovani branilci mesta proti zračnim napadom dobro stori, če bi izgnal iz mesta civilno prebivalstvo.

Zračni napadi — pravi Reventlow — imajo čisto vojaški značaj ter veljajo razdejvanju pristaniških naprav, dokov, skladišč ter drugih poslopij, ki služijo direktno ali indirektno vojaškim svrham.

Angleško časopisje glede napadov.

London, Anglija, 15. septembra. — Angleški listi posvečajo napadom z Zeppelinov več pozornosti kot kdaj prej. Objavilo se je tudi izjavo grofa Reventlowa, ki zagovarja še bolj ostre napade na London.

"Globe" agitira za veliko zborovanje, na katerem naj bi se zahtevalo od vlade povračilne odredbe. Za vsako obstrljevano angleško mesto naj bi se napadlo kako nemško mesto.

London, Anglija, 15. septembra. — Neka brzojavka iz Amsterdama na Central News poroča, da je dospela v Koenigsberg neka nemška zračna križarka, ki je bila močno poškodovana vsled ognja ruske artilerije. Domneva se, da se je vdeležila za zračna križarka napada na Rigo.

V nemškem poročilu dne 10. septembra, v katerem se je poročalo o napadu, se je glasil, da se je zračna križarka neposkovodovana vrnila, dasiravno je bila izpostavljena ognju ruske artilerije.

Bandit opleni železniški vlak.

Arcadia, Ill., 15. sept. — Med Arcadio in Cicero je ustavil neki bandit vlak Erie železnice, razstrelil z dinamitom blagajno, vzel iz nje \$2500 in pobegnil.

Vsem se čudno dozdeva, da so uslužbenci vse to mirno gledali. — Ropar je pobegnil z avtomobilom.

Pozor, pošiljatelji denarja!

Denarne pošiljave v Avstrijo bodemo sprejemali kljub vojni s Italijo, pošta gre nemotljeno preko HOLANDIJE in SKANDINAVIJE.

Zadnja poročila nam naznanjajo, da se denarne pošiljate ne izplačujejo v južni TIROLSKI, na GORIŠKEM, DALMACIJI in deloma v PRIMORJU. — Za del ISTRE, KRANJSKO vso in enako spodnji ŠTAJER in druge notranje kraje pa pošlje pošta kakor v mirnih časih, seveda traja pošiljanje in izplačevanje kaka dva tedna dalj, nego v mirovnih razmerah.

Od tukaj se vojakom ne more denarja pošiljati, ker jih vedno prestavlja, lahko pa se pošlje sorodnikom ali znancom, ki ga od tam pošljejo vojakom, ako vedo za njegov naslov.

Denar nam pošljite po "Domestic Postal Money Order", ter pri ložite natančni Vaš naslov in one osebo, kateri se ima izplačati.

Češč		K.	
5....	.80	120....	18.90
10....	1.60	180....	20.50
15....	2.40	140....	22.05
20....	3.20	160....	23.65
25....	4.00	160....	25.20
30....	4.80	170....	26.80
35....	5.60	180....	28.35
40....	6.40	190....	29.95
45....	7.20	200....	31.50
50....	8.00	250....	39.40
55....	8.80	300....	47.25
60....	9.60	350....	55.15
65....	10.40	400....	63.00
70....	11.20	450....	70.90
75....	12.00	500....	78.75
80....	12.80	600....	94.80
85....	13.60	700....	110.25
90....	14.40	800....	126.00
100....	15.75	900....	141.75
110....	17.35	1000....	156.00

Slovanski Svet.

Zemljepisna in statistična slika današnjega slovanstva.

Napisal prof. Lubor Niederle.

(Nadaljevanje)

VI.

ČEHI IN SLOVAKI.

1. Historični uvod. Tudi Čehi so nastali iz zahodne slovanske veje, in to ne samo pravi Čehi, ampak tudi Slovaki, ki se lahko po pravici in iz raznih stališč združijo z njimi v en narod, dasi jih je usoda znatno oddelila in jih bo gotovo še bolj. Obe veji sta izšli iz skupnega pračeta, ki se je poleg poljskega in polabskega nahajal nekje na severu Sudetskih gor in ki je morda segal tudi na Moravsko; odtod so prišli predniki Čehov in Slovakov v svojo historično zemljo. Prišli so torej iz severa, morda skupaj v enem toku, morda v raznih dobah. Zgodovina ne ve o tem ničesar in samo arheologija si upa s pridržkom, da so tako zveni žarni grobovi lužiškega tipa slovanski, oziroma češki, izreči mnenje, da je bilo Češko in Moravsko že pred polovico I. tisočletja pred Kristom naseljeno. Zibelka Čehov in Slovakov je bila torej severneje, toda z ozirom na arheologične sklepe lahko rečemo, da so bili na Češkem in Moravskem od neke mere avtohtoni. Isto velja o ogrski veji. Ponavljajo se sicer neprenehoma in v novejšem času zopet krepko trdi dr. S. Czamebel, da Slovaki niso prišli skupno s Čehi, da so prišli oddaljeni od drugod od jugovzhoda — vse to v smislu teorije, po kateri se Slovaki ne štejejo po svojem postanku k slovanski zahodni skupini, ampak k južni — toda ta teorija nima zadostne opore, niti historične niti filološke. Jezikovna podobnost kaže neovzdrženo, da so Čehi in Slovaki spadali v eno skupino s Poljaki, Lužiškimi Srbi in Polabani in da so se skupno z njimi razširjali.

Čehoslovaki so prekorčili Sudete in Karpate in so se naselili najprej na severu Češke, Moravske in ogrske Slovaškega — niže so prebivala galska in ilirskotračna plemena, pozneje tudi nemški Markomani in Kvadi — in odtod so se razširili po odhodu tujcev neke po vsem ozemlju, kjer danes prebivajo, ampak tudi naprej proti jugu. To velja o Čehih na Češkem in Moravskem in o Slovaki na Ogrskem, katerih veliki in številni otoki v stolicah ostrohijskih, peštanski, na jugu tjekovski in novogradski, in še druge stare vesti pričajo, da je prvotna naselitev segala veliko bolj proti jugu, kjer so se mešale z njimi naselbine jugoslovanskega postanka (Slovenci in Bolgari). Na vzhodu se ne more določiti stara meja in omejitve z Vagom, Gronom, Teplo in Torisso niso nič drugega ko — hipoteze. Vemo le, da ni šla tu tako daleč, kakor danes (skoro do Tise), zakaj velik del vzhodnih Slovakov so Rusi, poslovačeni v zgodovinski dobi. Na severu so hitro zasedli čez gore do Trenčanskega, Orave in Spiša poljske planince. Na severu je šla meja poleg Sudetskih gor (samo Sluknovsko in Friedlandsko je bilo srbsko, t. zv. župa Zagorč) v Šlezijo je bilo češko Opavsko. Na zahodu so segali Čehi v VII. stol., ko se začela njih zgodovina, pisano dokazana, s svojimi otoki čez Sumavo tudi v Bavarsko in na jugu do Donave, mestoma celo čez njo. Kako daleč je šla naselitev v Staro Panonijo in ali so prebivali tam Čehi ali pa predniki Slovanov, ne moremo trditi z zagotovitvijo. Po vsem so segali vsaj do Blatnega jezera, kar spričuje zgodovina knezov Pribine, Koeleja in Svatopluka.

Kakor drugi slovanski narodi tudi Čehi izprva niso bili enotni. V začetku zgodovine vemo malo o notranjih razmerah na Ogrskem in na Moravskem. Verjetno pa je, da so bili glavni rodovi, ki tu danes nastopajo: pravi Čehi, Hanaki, Lah in Slovaki, Valahi, že v tem času stalno naseljeni; posebno kar se tiče slovaške diferenciacije, je to zelo verjetno. Samo tega ne vemo, kje naj iščemo staro češko-slovaško mejo, ali na dolnjem in srednjem toku Morave, kakor je hotel Šafarik, ali dalje proti vzhodu.

Več vemo o Češkem, kjer se nam v X.—XI. stol. v ozemlju izven obmejne gozda kaže cela vrsta rodov, med katerimi poznamo v severnem delu ozemlja od izviru Oharke proti vzhodu Sedličane, Lucane, Lemuze Dečane, Litomerece, Psovine, Harvate (češke?), v sredi ozemlja Čehi, poleg njih Zličane in na jugu na Budjeviškem Dudlebe. Nad te rodove so se brzo po številu in moči dvignili Čehi, jih, podpirani od svoje ugodne lege obvladali in se združili z njimi v celoto, na katero je prešlo tudi njih ime. Že v IX.—X. stoletju se rabi ime Čehi (Bohemi se prej) v širšem pomenu besede za vse zgoraj imenovane rodove.

Tako združeni narod, ki je prebival v sredi Evrope nenavadno natančno oddaljen od severnega in južnega morja, na gornjih tokih velikih, važnih rek in ki je bil izvrstno obvarovan s prirodnimi nasipi, se je začel razvijati zelo veselo in nadejno. In da ni bilo njegovih lastnih knezov, ki so hitro zadali njegovemu razvoju in bodočnosti vsled dobičakeljnosti velik udarec, zgodovina češkega naroda bi bila drugačna in češki narod bi imel v slovanskem svetu drugačno stališče ko danes.

Ta udarec je bila nemška kolonizacija Češke in Moravske. Na jugu so prodirali Nemci od Donavi proti vzhodu sami in so stiskali češko-slovaške naselbine. To je bilo naravno in samo to bi razvil češke narodnosti ne bilo nikdar mnogo škodilo, ker je nemški val na Litavji trčil ob madžarski jez. Več je škodila Čehom kolonizacija, ki so jo vabili češki knezi sami iz rodu Premyslova, Premysl Otakar I. (1197—1230), Václav I. (1230—1253) in najbolj Premysl Otakar II. (1253—1278) in njega nasledniki, po njihovem pogledu pa plemstvo z duhovščino, posebno samostani.

To je storilo, da je bil češki življenjski v notranjosti meje češke dežele kmalu obdan s pasom nemških naselbin, ki so se neprenehoma krepile in množile, najprej pod Rudnimi gorami in Sumavo in ob dolnji Lahi, potem pa tudi na Liberskem, Trutnovskem, Kladskem in pod Jeseniki. In k temu je pristopila tudi vrsta nemških naselbin v notranjosti češke dežele. Od XIII. stol. naprej je bilo prebivalstvo Češke in Moravske narodnostno razdeljeno.

Teritorialno ni bil nemški pas v začetku širok in kompakten, ker se je tvoril v gostavah obmejnih gozdov.

V XIV. stol. je šla (po prof. Sedlačku) narodnostna meja na Češkem od Kynžavta do Ždara, Kralupov, Chomutova (nemškega), Udlie, Rvenie in Mosta (od Kralupov so šli otoki do Černoce in okolica Mosta je bila pomešana). Dalje je šla meja okoli Duchova do Chabarovie in do Dečina tako, da je bila okolica Biline in Teplice češka. Za Dečinom se je vlekla meja čez Benešov (nemški), Kamenice, Civkov do Jablon in Rintolice, čez greben Ještěda k izviru Jizere (okolica Liberec je bila že v XIV. stol. nemška). Dalje so prebivali Nemci v gorah za Vrhlabjem in Hostinim (to je bilo najbrže pomešano, toda Vrhlabje je bilo češko, tudi Pilnikov, Trutnov, Zlacler in Stare Buke so bile v XIV. stol. nemške, Starkov češki, Broumovsko pomešano že v XIII. stol., na Kladskem so šli Nemci do Dušnika; v Orliških gorah sta bili Olešnica in Rokitnica češki. Za Ustjem je bilo najbrže več Nemcev, za Poličko in Litomisljem jih je bilo kakor danes. Pri Nemškem Brodu je bil nemški otok (prvotno tudi pri Pelhrimovu). Jindř. Hradeč je bil pomešan, Budjevice tudi, v okolici pa je bilo dosti nemških vasi. Od Novih Gradov do Cetvin, Rožmberka in Svetlika so prebivali večinoma Nemci (Kap. a je bila pomešana, ravno tako Krumlov) in odtod je šla meja od valšin do Prahatice (mešane). Zlatja in Vimperk (mešan). Garparske gore so bile nemške, in tudi vasi od Sušice in Nirskega do gor. Od Nirskega do čeških Domažlic je šlo čestvo ob meji, Klatove so bile mešane, Ronšperk, Hostounj, Straž in Bor so bila češka mesta, Tahov nemško. Od Tahova je šla meja mimo Plane (češke) do Hmova, Teplce, Bečova in Bohova. Podobno je bilo z nemštvom na Moravskem in Šlezkem, samo da je njega postanek še manj znan. Najbrže se je začela tu nemška kolonizacija še prej. Na Opavskem se je prvotno češko ozemlje po Prasku silno zožilo že pred XV. sto-

letjem na severozahodu (najprej okoli Cukmantla; Krnovsko je podleglo germanizaciji po tridesetletni vojni). Na Moravskem so se začela ravno tako dvigati utrjena mesta, večinoma nemška. Začel jih je Vladislav I. (1197—1222). Kot najstarejše mesto se imenuje Bratol, potem Bzenec, Unčov, v isti dobi so vzrasla tudi Bíteš, Olomuc, Brno in druga, v katerih se je v teku XIII. stol. razvil meščanski stan, večinoma nemški. Razun tega srečamo tudi sklenjeno nemško kolonizacijo, n. pr. 1204 na posestvih Johannitov, pozneje na posestvih v Tišnovu in Brezinu, in temu vzhodu je sledila vrsta samostanov in škofov, posebno škof Bruno (1245—1281), ki ga imenujejo največjega germanizatorja Moravske. Na Tješinskem je bila že v XIV. stol. češkopolska meja približno tam, kjer je danes. (Nadaljevanje prihodnjik).

TEŽNJE JUGOSLOVANSKE IH PLEMEN ZA ZDRUŽENJEM V PRETEKLIH STOLETJIH.

Posvečeno polkovniku Milanu Pribičeviću.

Misel narodnega edinstva Slovencev, Hrvatov in Srbov ni nova. Ona se je pojavljala v prošlosti vedno, če sa politični potresi rahljali v Evropi staro stanje, kadar so se rušile stare stavbe, da so se sezidale naše na njihovih razvalinah.

Slovenci, Hrvati in Srbi so došli skupaj v Panonijo, Norik in na Balkanski polotok, pa so imeli tudi samo eno ime: **Slovani** (lat. Seiaveni). Silni so bili Jugoslovani tedaj in zato so mogli tako oholo odgovoriti oberskemu kakanu Bajanu, ko je od njih zahteval davek: — Kdo izmed ljudi, katere obsevajo solnčni žarki, je tako mogočen, da bi nas premagal? Navajeni smo, da si lastimo tuje zemlje, ne pa da bi si drugi osvojili našo. Taka bo naša naveda, dokler bo kaj boja in kaj mečev!

Še le pozneje pojavila so se z ustanovljenjem posameznih držav **plemenska imena**: Karantanci (Slovenci), Hrvati, Srbi in Bolgari. Danes se toraj edino le Slovenci imenujejo s starim skupnim imenom vseh Jugoslovancev.

Svetel vzgled jugoslovanske solidarnosti in naše vojne moči nudi nam zgodovina vstaje, ki jo je vodil vojvoda **Ljudevit**, vladar panonskih Slovencev proti svetovnem frankovskemu cesarstvu. Štiri leta (819—822) je odbijal ta junak napade velesile, ki je takrat obsegala srednjo in zapadno Evropo. Ljudevit je namreč združil pod svojo zastavo vsa jugoslovanska plemena od Timoka pa do tirelske in benečanske meje, da bi se mogel maščevati nad krutimi Nemci, ki so našim materam — kakor poroča cesar Konstantin Porfirogenit — trgali otroke iz naročja in jih metali psom.

Posebno hrabro so se borili Slovenci v prvih spopadih v dolini Drave na Koroškem, ker so uprav oni najbolj občutili sosedstvo Nemcev in težo njihovega jarma.

Zalostna smrt Ljudevita — ubili so ga nevošljivi rojaki — je pretrgala bojevanje za osvoboditev. Ali že pet let po njegovi smrti nadaljevali so (827. leta) začeto delo traški Jugoslovani ali **Bolgari**, ker so uvideli, da je tudi njihova svoboda prazna, ako puste **Nemce** zavladati do Timoka na meji med Bulgarijo in Srbijo. Zato so napovedali Turkom vojsko in so očistili od njih zemljo panonskih Slovencev, da celo dolino Drave na Koroškem. Tudi leta 829 so Bolgari premagali frankovsko (fruško) vojsko. Tako so že v zgodnjem srednjem veku Jugoslovani uvideli, da najdejo svojo rešitev samo v državnem in duhovnem edinstvu, ako nečajo da jih pregazijo strahoviti napadaleci s severa. To je bilo tedaj jasno bolgarskemu kanu **Omortagu** bolj, nego to danes vidijo gospoda iz mesta, ki leži pod Vitošo planino.

Zgodovina Polabskih Slovanov ponavlja se ta čas pred nami, ali večni Bog naj nas obvaruje njihove strašne usode! **Damoklejev meč germanstva** visi nad Bolgari istotako kot nad drugimi Jugoslovani.

V začetku X. stoletja je imel kralj **Tomislav** veliko državo ter je zapovedal ne samo **Hrvatom** ampak tudi velikemu delu Slovencev in Srbov. **Srbska monarhija Nemanjičev** je bila do dobrega prejena država. Ako vzamemo v obzir, da je bila Bolgarija po bitki pri Velbužu (1331) srbska vazalna država potem lahko rečemo, da je **car Štefan Dušan "Silni"** (umrl leta 1355) zapovedal od Črnega do Jadranskega morja, od Dunava do Egejskega morja.

Kralj **Vukašin** in drugi južnosrbski vladarji niso l. 1371 čakali Turkov na reki Mesti v Makedoniji, ampak so hoteli na Marico, da rešijo vzhodne Jugoslovane (Bolgare) propada.

Leta 1389 se je vršila strašna **Kosovska bitka** za rešitev kristjanstva in vsaj zapadnega Jugoslovanstva.

Samo sedem let pozneje namreč (l. 1396), čutili so tudi Slovenci na jugovzhodnem Štajerskem besnost turškega napada. Če bi bil na Kosovem polju zmagal knez Lazar, gotovo bi ne bila ta nesreča zadela Slovencev.

Okolo polovice XV. stoletja je imel knez **Urh Celjski** (ubit l. 1456 od Madžarov v Belgradu) lastno slovensko državo, v kateri je vladal kot vazal nemške krone. Njegovo gospostvo je obsegalo dobre dele Kranjskega, Koroškega, Štajerskega in Hrvaškega, poleg tega je bil v rodbinski in krvni zvezi z vladarskimi rodbinami v Bosni in Srbiji. Urh je bil namreč vnuk bosenske princeze (morda so zaradi tega vzeli Celjani v svoj grb bosenski polmesec in zvezde), a ob enem je on bil zet Jurja Smederevca, gospodarja Srbije. Pravijo, da je Urh sezidal svoji lepi ženi Katici Brankovičevi v bližini Celja cerkev v srbsko-bizantinskem slogu, da bi mogla po svoji navadi moliti Boga in da bi se čutila na Slovenskem kakor doma. Celjski knezi toraj niso toliko iskali rodbinskih vezi pri dinastijah na severu in zapadu, kolikor pri Srbih četudi so bili ti pravoslavne vere. **Velika je namreč tajna moč krvi in jezika.**

Po Kosovu so pale v XV. stoletju razen Srbije tudi ostale srbske državi pod Turke in prišli so na vrsto **Hrvati**, da branijo ostanek Jugoslovanstva, da branijo častni križ in zlato svobodo. Ali v neenaki borbi oteli so Turki vse zemlje kos za kosom in Hrvati so opešali.

Tu so jim v XVI. stoletju pritekli na pomoč Slovenci iz Kranjskega, Koroškega in Štajerskega, z denarjem, orožjem in vojaki. V Bihaču je stal premnog Kranjec na straži. V Žumberku na kranjsko-hrvaški meji je organizovan od srbskih uskokov začetek **Vojne Granice** in tako so se Slovenci, Hrvati in Srbi okoli dvesto let skupno borili proti Turkom, dokler niso skrhali rogov polumescu.

V tej dobi se je premešala v zemlji med Uno in Kolpo kri in jezik Slovencev, Hrvatov in Srbov vsled medsebojnega preseljevanja tako, da je skoraj nemogoče povleči meje poedinih jezikov. To je **obnovljena junaška doba Jugoslovancev**, doba vojskovanja in romantičnih doživljanjev ter doba procvatavanja narodne epske poezije ne samo pri Srbih in Hrvatih ampak tudi pri Slovencih. Zemljepisni horizont teh poslednjih se je razširil na jugovzhodu, ker so slovenski borilci čisto prihajali na Hrvaško, v Bosno in celo v Srbijo. Zato se ni treba čuditi, če je ostal v slovenskih narodnih pesmih spomin na te kraje, kakor n. p.:

— Stoji, stoji tam Belgrad,
Za gradom teče rdeča kri;
Za gradom teče rdeča kri,
Da b' gnala mliske kamne tri....

V največjem hrumu turških vojn, v XVI. stoletju, se javlja med Jugoslovani Lutrova reformacija. Protestantka ideja je pridobila največ privržencev med Slovenci in to je napotilo **Primoža Trubarja** (1508—1586), da je vstvaril Slovencev pobožne knjige in je tako po svojih književnih delih in pridigah postal celo slovenskega slovstva. Med številnimi plemenitaki, ki so bili pristopili k novi veri, odlikoval se je s svojim bogastvom in dobrotjostjo

sreca, a še bolj z veličino svoje kulture in nacionalne osnove, baron **Janez Ungnad** (umrl l. 1564), rodom iz Koroškega. On je kot najvišji poveljnik vojnih trum v Hrvatski Krajini imel prilike, da se seznanil ne le s Slovenci ampak tudi s Srbi in Hrvati ter spoznal njihove veroizpodi. Mož se je prepiral, da bi se dal jugoslovanski narod vzgojiti in razviti kot ena edina celina in vstvarjajoči element. Poklical je k sebi v Urah na Vitemberško (kamor so ga bili pregnali Habsburžani) pismene ljudi in propovednike iz Hrvaškega, Istre, Bosne in Srbije, da bi mu pisali in tiskali luteranske knjige; dal je zato isto tam vlitil cirilske glagolske in latinske črke za versko tiskarno. Ungnad si je prvi v mislih vstvaril **Jugoslavijo** v znamenju Reformirane Cerkve; pozneje so se oprijeli ideje verskega edinstva in prosvetljenosti med Jugoslovani veliki Hrvati **Franjo Rački** in škof **Josip Juraj Štrossmayer**.

Napoleon I. je ustanovil "Ilirijo", ki je obsegala dele Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ilirija je bila v resnici **mala Jugoslavija**, ki jo je Napoleon nameraval razširiti na vzhodu, da sprejme v sebe še ostale brate v notranjosti Balkanskega polotoka.

Ideja romantičnega ilirizma tridesetih in štiridesetih let XIX. stoletja izpovedala je veliko in lepo resnico, da so vsi Jugoslovani od Črnega morja do Jadrana en narod in da je treba, da se zedinijo v znamenju ilirskega jezika. Eden izmed najbolj gorečih zagovornikov ilirizma je bil Slovenec **Stanko Vraz** (umrl l. 1852), ki je mnogo pripomogel k temu, da se je v Zagrebu definitivno uvedel štokavski govor v knjigo in šolo, kar je za nas vse eminentne, kulturno-politične važnosti.

Naposled je jugoslovanska misel v začetku XX. stoletja osvojila srca naroda od Soče do Timoka — pa ako hočete tudi do Ponta — in naša viden izraz v pesmih, umetniških razstavah, atentatih na tlačitelje Jugoslovanstva itd.

Vrhunec zmage pa je slavila jugoslovanska ideja, ko je kraljevska srbska vlada izjavila 7. decembra 1914 pred Narodno Skupščino v Nišu, da je **začeto bojevanje z Nemci postalo tudi bojevanje za osvoboditev in zedinjenje vseh naših nesvobodnih bratov Srbov, Hrvatov in Slovencev**. To so besede, ki so prišle iz ust srbskega ministrskega predsednika **Nikolaja Pašića** v času, ko so srbski topovi na Rudniku in Kosmaju oznanjevali s svojim gromenjem boljše dobo Jugoslavije.

Misli za zedinjenjem Jugoslovancev porajale so se kot razni zgodovinski dogodki, pri vseh naših plemenih in v vseh dobah. To znači, da nosi Jugoslavija navdahnjena od stvaritelja sveta v sebi potrebo kulturnega in političnega zedinjenja in vse kaže, da ni več daleč dan rojstva naše skupne, lepe in mlade domovine!

London, 16. avgusta 1915.

Dr. MIKO ZUPANIČ,

član Jugoslovan. odbora v Londonu.

Za smeh in kratek čas.

PRIJATELJICE.

Prva: — Veste, strogo zaupno vam povem, da sem bila že dvakrat tajno zaročena!

Druga: — Oh, kaj bo to! Jaz sem bila že trikrat tajno na poročnem potovanju.

V ZAKONU.

— Včerajšnji koncert je bil pa zame nebeški užitek!
— Tako, kaj si pa dobrega je del?

Vprašanje.

Gospod: — Dražestna gospodična, jaz Vas ljubim iz vse duše, nego svoje možgane. In ti mi svetujejo: ne. Gospod: — O, gospodična, ali smem vsaj upati, da se bodo va-

sem studirala naravoslovje in zato ne vprašam svojega srca in svoje duše, nego svoje možgane. In ti mi svetujejo: ne. Gospod: — O, gospodična, ali smem vsaj upati, da se bodo va-

šči čestiti možgani omečali?

Potem bo drugače.

Kuharica: — Oh, kakšna burk-lja sem postala. Nikoli ne morem misliti na svoje delo. Zadnji čas je, da se omožim, vedno mislim na svojega ženina pa razbijem posodo.

Gospodinja: — Kadar boste omoženi, boste pač še več posode razbili, če bo Vaš mož na druge misli.

Dobra kupčija.

Lesni trgovec Hlod je bahal v krmi, da dobi njegova hči trideset tisoč kron dote. Zakotni agent Lisica je to izvedel in se oglasi pri Hlodu.

— Gospod Hlod — za izvrstno kupčijo vem. 15.000 lahko zaslužite.

— Kakšna kupčija je to?
— Vi ste namenjeni dati svoji hčeri 30.000 kron dote.
— Da.
— Jaz jo vzamem, če ji daste le 15.000 kron.

Kje je red?

— Ljuba prijateljica, to vam pa povem, pri naši sosedih je vse tako nesnažno, da je groza. Nič reda v hiši, še prahu ne obrišejo.

— Ni mogoče!
— Res je! V nedeljo se je moj mož pri sosedih vsedel na staro skrinjo in — pomislite! — danes, v petek, ima hlače še zmerom umazane.

V ljubezni.

— Gospodična, vi ne veste, kako vas ljubim....
— Oh, možki ste vsi nezvesti....
— Vi ne vrjamate, da bi vam bil zvest? Če hočete, vam imenujem dvajset gospodičen, ki sem jih bil že vsem zvest.

Izgovor.

Služkinja: — Bom pa okna umila.
Gospa: — Čemu? Saj si jih že ta teden. In kdo pa gleda k nam na drugo nadstropje?
Služkinja: — Kdo? — Cel regiment!

Tolažba.

Zdravnik: — Ne gre drugače, dragi gospod — operacija je neizogibno potrebna.
Bolnik: — Ali — operacije se tako drage! Bo gotovo zopet mnogo denarja treba šteti.
Zdravnik: — Naj velja kar hoče, saj bodo tako plačali vaši dediči.

Težava.

— Moj sin je res talent. Poseben kupčijski talent. Ampak lahko miseln je preveč. Rad bi, da bi se kmalu oženil. Za denar bi še ne vprašal, ampak nevesto bi rad iz poštene rodbine.
— Hm, kaj kaj Svetlinova Manica. Premožna ni ali!...
— Manico bi moj sin že vzel, a glej vraga, njeni starši za zopet hočejo, da bi bil ženin iz poštene rodbine.

Vedna izprememba.

— Jaz kratkotalno ne trpim, da bi se moja služkinja kdo ve kod potepala. Nalasež sem kupila ta-le roman in ji ga dam vsake nedeljo popoldne, da ga čita.
— Kaj — vsako nedeljo isti roman?
— Saj imam vsako nedeljo drugo dekle.

Slabo znamenje.

— Gospodična — tu klečim in Vas prosim ljubezni! Dokler ne rečete "da", ne vstanem.
— No, do prvega lahko klečite tu, toda prvega se preselimo, in potem se morate pomeniti s hišnim gospodarjem, če Vas bo pustil še dalje tu klečati.

Preveč zahteva.

Žena: — Ti pa preveč zahtevaš! Kaj vse tvoje pesmi moram prečitati?
Pesnik: — Saj moram jaz tudi vse jesti, kar ti skuhaš.

ZAHVALA.

Mr. Vincent Zevnik, tajnik S. S. B. P. Društva v New Yorku.

Dragi gospod: — V imenu svoje matere dajem s tem izraza iskreni hvaležnosti ter obenem čestitam vaši družbi, da je tako hitro in na uspešen način izplačala smrtnino. Tudi se zahvaljujem vam in vsem društvenikom za prijaznost, katero ste izkazali mojemu pokojnemu očetu. Naj bi vaše društvo še v bodoče napredovalo.

Ako želite objaviti to pismo kot dokaz, kako hitro in vestno izpolnjuje Samostojno društvo svoje obveznosti, lahko storite to.

Udani

Frank Lupša ml.

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: J. A. GERM, 507 Cherry Way or box 57, Brad-dock, Pa.

Podpredsednik: ALOIS BALANT, 112 Sterling Ave., Barberton Ohio.

Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Box 424, Ely, Minn.

Blagajnik: JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

Zaupnik: LOUIS KOSTELIC, Box 583, Salda, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIKI:

Dr. MARTIN IVEC, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

MIKE ZUNICH, 421-7th St., Calumet, Mich.

PETER SPEHAR, 422 N. 4th St., Kansas City, Kans.

JOHN VOGRICH, 444-6th St., La Salle, Ill.

JOHN AUSEC, 5427 Homer Ave., N. E. Cleveland, O.

JOHN KRŽIŠNIK, Box 133, Burdine, Pa.

POROTNIKI:

FRAN JUSTIN, 1708 E. 28th St., Lorain, O.

JOSEPH PISHLAR, 308-6th St., Rock Springs, Wyo.

G. J. PORENTA, Box 701, Black Diamond, Wash.

POMOŽNI ODBOR:

JOSEPH MERTEL, od društva sv. Cirila in Metoda, šte. 1, Ely, Minn.

LOUIS CHAMPA, od društva sv. Srca Jezusa, šte. 2, Ely, Minn.

JOHN GRAHEK, st., od društva Slovenec, šte. 114, Ely, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljave, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pri-torbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode oziralo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA."

ČLANOM IN ODBORNIKOM KRAJEVNIH DRU-ŠTEV V NAZNAJNE!

Vse proteste, inicijative, predloge in sploh vse uradne stvari oziroma dopise, ki se tičejo J. S. K. J. JE POŠILJATI GLAVNEMU TAJNIKU.

Najprej mora glavni tajnik vse pregledati, ker mi brez njegove vednosti ničesar ne natisnemo, kar se tiče Jednote.

Vse, kar bo on odobril, bo v našem listu pravočasno priobčeno.

Uredništvo G. N.

Kadar pridem z vojne!

Spisal Jan Janča.

(Konec.)

III.

Bilo je v začetku septembra. Zvonovi pri svetem Jakobu so za-zvonili z radostnim donenjem — nekaj nenavadnega v teh žalostnih časih, polnih skrbi in strahu. Poslednji čas so zvonili pogostejše nego navadno, toda kaj pogostoma, ali skoraj zmiraj se njih otočen bronast glas razdiral sree, ker je vedno naznanjal, da je podrla ne-koga huda bolezen v krilo matere zemlje. Zvonili so dolgo, dolgo, kakor bi z bronzastimi usti ho-teli naznaniti celemu svetu in ob-nehju novico, ki je pretresla v tre-mutku veselja sree vseh: kakor bi njihov glas hotel preleteti skalovje in livade, planine in doline, razgla-sajše zaželjeni mir! — "Mir, mir!" — se je glasilo od vseh stran-j, in sree v prsih je utripalo pro-stejše, pljuča so se oddihavala svo-bodnejše. Razglašen je mir in vojna končana. Prusaki odhajajo: po njih ni ostalo nič drugega, nego neblagi spomin, nego ta strašna kuga, ki pa tudi kmalu odpotuje za njimi. Nastane mir, sinovi in o-četje se vrnejo k svojim dragim, namesto za čas primejo za plug, da se o pravem času zorjejo zem-ljo poteptano s kopiti sovražniko-vih konj. ...

Cela krdela ljudstva so hitela dajati na stopnicah oltarja hvalo Gospodu za zaželjeni mir ter pro-sit svoji deželi prospeha in blago-slova. ...

Dnevi so postali veselejši. Solnce se je nagibalo k zatonu in za njim je hitel nepolni mesec, kakor bi se bal, muditi se sam v pokrajini, v kateri razgraja straš-na kuga. Poslednji njegovi žarki so padali čez skodlato streho na dolgo protje starih vrb in le ne-kateri njih odlomki so prodirali skozi okno med vejami muškata in rožmarina v sobo ter padali na čisto postelj, na glavo bolne Mariee, družec se tu v zlati venee. Od o-nega usodnega polnočnega je le hi-rala in venela. Lice ji je shujšalo in ohledelo, ustnice zmogle, oči se zakalele z meglo. ... Toda telo se je kazalo kakor železno, katero pretrpi najhujše navale bolezni; bilo je iz kovi, kakor njena volja;

živeti hoče vsaj dotlej, da pride on, da bi mu mogla potožiti, kaj je pretrpela ona, njegov oče in vsi, da bi mu mogla vsaj še enkrat re-či, kako ga ima rada — do smr-ti. ...

Ljudje so se čudili, da je presta-la že tako dolgo, hudo bolezen: dasiravno je le nežnega telesa, ven-dar vstrajno kljubuje smrti, kate-ra žanje tu bogato žetev, prodira-joča krepke, močne močake, kakor drvar poseka trs, gugačo se od vetra. Ko je zazvonil mrljski zvo-nec, so rekli ljudje: "Po njej je; ubožica je že dotrpela; kdo ve, če v jedni uri ne pojdemo tudi mi za njo. ...". Nekateri niso ućakali ni-ti ure, toda Mariee je prizanesla kuga, da jelo se ji je celo obraćati na bolje. ...

Zalešakova Anica se ni hotela niti ganiti od njene bolniške po-stelje. Delala je to na ljubo Joze-fu; hotela mu je ohraniti Marico, ker je dobro vedela, kako se ima-ta rada. Prigovarjali in prigovar-jali so ji, naj se vendar varuje, da si sama ne nakopije bolezni, kar bi v tem hudem času ne bilo nič čudnega — toda ni se dala prestrašiti in oskrbovala je bolnico kakor ljubljeno sestro. Niti lastna nje-na mati ni imela te vstrajnosti in moči, kakoršna je kazala Anica; je prva od prevelikega truda za-dremala, je bedela druga kakor angel varuh ter skrbno sledila za vsakim migljajem bolnice. Ko se je pa jelo Mariee povračati zdrave, ko je že spoznala, kdo je pri njej, jo je vprašala, ali je Jožef že do-ma in če res kmalu pride, na kar jo je Anica tolažila s tako nežni-mi besedami, da bi tega ne premo-gel nihče drugi. ...

"Poglej, Anica, kako solnce ne gre rado za gore, kakor človek, ki se ima posloviti od sveta. Nepre-stano pošilja svoje zlate žarke, če-lo takrat, ko je že za gorami. ... Vse se razjoka za njim, vsako dre-vo, vsaki grm, vsaka biljka, vse toči za njim solze. ... Ko pa je nekdaj ranjen v boju in se obupno brani smrti, takrat nihče zanj ne preljeje solze, niti tovariš, katerega zadene trenutek pozneje ista u-soda, niti oni vojaki, kateri pobir-ajo pobabljenega v pobite ter jih odnašajo na stran v dolgo vrsto. ... Ko popolnoma ugasne njegovo živ-ljenje, ko že zazeleni trava na nje-govem grobu, takrat še le dojde poročilo o njegovi smrti njegovim

dragim, in oni, ki so ga imeli radi, se zjokajo za njim. ..."

Njen glas je bil slab, poln bole-sti, poln čudnih občutaj. ... "Jožef pride, pravila si mi, da je živ in zdrav in da se je odliko-val. ... Pride, pride, toda če le ne bo prepoznal. ...?" in glas bolnice je umiral ter se stresel strahu, da se je Anica kar prestrašila. ...

"Pride kmalu, niti se tega ne na-dejaš; saj je baje cesar že dovo-lil, da se vojska razpusti. Nekoli-ko dnij še, pa boš zopet zdrava, pa se boš radovala z nami, ko mu poj-de-mo naproti. ..."

Vrtince za skednjem so zopet zaevetele, klinčki so pognali pop-ke in se razvevajo novi, sveži, krasni. Spleteva krasno kitićo, in ti jo podaš Jožefu v pozdrav. ...

"Anica, zapoj mi ono pesem — saj veš, katero je on tako rad po-peval. Nekako čudno, tesno mi je, ko jo slišim, kakor bi osveščujoče rosne kapljice padale na mojo du-šo. Zapoj jo, jaz ti bom pomagala. ..."

Anica je zapela z mehkim, než-nim glasom:

"Sveti mi mesec jasno, ne zaha-jaj še, Ko k meni moj ljubi z daljne poti gre."

Z daljne poti med dolinami gre, Le sam Bog ve to, kaj med na-ma je.

Med nama je ljubezen najzvestejša, Ki trajala bo do smrti. ..."

Marica je pomagala peti z glas-om vedno slabejšim, da je napo-sled šepetaje še izgovarjala neka-tere besede ter zaspala. Spanje je bilo lahko — kar je bilo dobro znamenje. ...

Vrata se odpro in v sobo stopi — Jožef. Pustili so ga iz vojske, torej je urno hitel domu, šel mi-mo skednja, da bi ga nihče ne za-drževal z dolgimi vprašanji. Vstop-il je v sobo tako nepričakovano, da se ga je Anica kar vstrasila ter se ni mogla spametovati, ali je to on ali le njegov duh. ... Ko se je zavedla, je planila z dušljivim kri-kom na bratrove prsi. ...

Jožef se ozira po sobi in Anica, položivši prst na usta, ga pelje k postelji, na kateri je sladko spala Marica, res še zelo bleda, toda z blaženim nasmehom, ki se je igral na njenem licu kakor nežni vetrič na sveži setvi. ...

Ta nasmej je tudi pozneje zalj-sal njeno lice, ko jo je vodil Jožef k oltarju. ...

Na Krnu.

Dne 14. julija so prišli na Krn, pokrit je bil z oblaki. Po kakih po-tih, kakke muke so pretrpeli, o tem rajši molčim. Tudi se ne da nič iz-vedeti o drugih. "Težko je bilo", — in konec je pripovedovanja. Le s težavo se še spriča iz kakega, kako se mu je spoprilo pri vsa-kem koraku, kako so prelezli sto metrov višine v dveh urah in kako so si morali močiti čelo z mokrimi cunjami, da jim ni počila žila-od-nudica, in kako so italijanski iz-strelki sedaj tu, sedaj tam kakega tovariša vrgli na tla, kako so se kot-glali oni, ki so bili zadeti, v skalne globine in kako so dospeli kljub tolikim težočam na vrh. V noči 15. junija so se končno vta-borili in nastopne tri dni se ni pri-petilo nič posebnega. Dne 18. zve-čer pa so začeli streljati sovražni topovi. Trajalo je to do naslednje-ga dne dopoldne do 10. ure, opol-dne je bil mir, popoldne streljanje od kraja in ob 3. uri popoldne je bilo streljanje italijanske artilerie; je tako ljuto, da sta strah in gro-za prevzela celo te čete, te železne može, ki sicer prezirajo smrt. — Zvečer okoli 8. ure je streljanje nekoliko ponehalo, po noči je bilo streljanje samo markirano, ali pri-hodnje jutro je nastopilo zopet z vso silovitostjo in ko je sovražna artilerija napravila dolge proge v fronti branilcev, je sledil bajonet-ni napad. ...

Pozicijo, katero so branili Boš-njaki, je bil ozek skalnati breg, ki je segal daleč ven iz tekoče okop-ne črte. Z roba tega grebena so metali svoje žrtve topovski izstrel-ki in na ta strni greben je naperil sovražnik svoj napad. Močno redu-cirana četa branilcev se je morala umakniti. Tu pa je prišla pomoč iz zadnjih vrst in tako se je posre-čilo, da smo si osvojili dne 19. zve-čer zopet ta rob. Naslednji dan je bil miren. Italijani niso napadli, marveč skrivali so se pod robom ozke planote. Sedaj je bila pomož-na četa na skrajnem koncu gre-bena, Bošnjaki so bili zadaj v splošni črti. ...

Dne 21. julija je ponovil sovra-žnik svoje moreče topovsko stre-ljanje. Na to točko so bili njegovi topovi že izvežbani in niti eden strel ni zgrešil svojega cilja. In granata, ki udari v to skalovje, po-meni čisto nekaj drugega kakor če zadene na mehka tla. Tu se vrta v skalo in dva kilometra naokoli letijo drobci, tako kakor da bi na-okoli padale šrapnelske kroglice. Lahko si je torej predstavljati, koliko žrtev je zahtevalo tako streljanje v vrstah hrabrih boril-čev. Tu je bil dan Bošnjakom ukaz, naj prodirajo. Z bajonetom, z nožem in s pestjo se je posre-čilo da je bil sovražni napad odbit. Sedaj so bili Bošnjaki zopet na robu, prvotna obrambna četa je obilo trpela, se je odmaknila. ...

Ali sovražnik je šel nazaj le to-liko, kolikor je moral v odprti ravnini, in že nekaj metrov bolj zadej je šel eden njegovih oddelkov v skalno globino in v tej absurdni bližini je prebil popoldanske ure do mraka. Ko je nastopil večer, se je razvil novovrsten boj med roj-nima četama, ki sta bili oddaljeni ena od druge komaj par korakov; takega boja še ni zabeležila kromi-ka te vojne. Italijani so metali na ukaz ročne granate v naše vrste. Te ročne granate so konstruirane tako, da se mora potolči z njimi najprvo na kak trd predmet in 6 sekund potem se jih vrže, nato čez šest sekund šele eksplozivna grana-ta. Italijani pa nimajo mirne krvi, da bi počakali tistih predpisanih šest sekund, marveč so vrgli grana-te takoj sem čez. In tu se je zgodilo, da so naši ročaje ležečih bomb vrgli in vrgli bombe nazaj, tako, da je čas za eksplozivno grana-to potekel ravno nad glavami Italijanov in je bila s temi grana-tami razstreljena cela italijanska četa. Med tem je prišla artilerija v bok in je mogla vdobno streljati na ozko planoto, tako, da nam je niti ni bilo treba zasesti. Italijani so se povlekli v svoje zadej ležeče postojanke in sedaj so se stiskali v strahu v ozki globeli, od koder ni-som mogli ne naprej, ne nazaj. ...

Prišel je ukaz za zmenjanje čet. Šli smo z višine dol in zopet se privajamo normalnega življenja. (Iz poročila vojnega poročevalca v "Pester Lloydu").

Raznoterosti.

Spomenik mornariškemu poročni-ku Egonu Lerchu.

Dunajski listi priobčujejo oklic, naj se postavi na primernem me-stu spomenik junaku Lerchu, ker se mu ga na grob ne more posta-viti. Nabirajo se darovi in pričau-kuje se, da bo spomenik vreden velikega junaka.

Zopet odstavljeni italijanski ge-nerali.

"Berliner Z. A. M." poroča iz Zuriha, da je Cadorna odstavil zo-pet 4 generale, ker so se slabo iz-kazali na svojih mestih.

Berlin brez smetane.

V raznih krajih na Nemškem je že nekaj časa prepovedano, rabiti smetano posebe, da bi ne zmanj-kalo surovega masla. Zdaj je bila taka odredba izdana tudi za Ber-lin in so posebno slaščičarji hudo razburjeni. Berlinski slaščičarji so doslej rabili vsak dan smetano 200.000 litrov mleka.

Ropalske tolpe v Periziji.

Iz Teherana poročajo: Pri Kas-vinu je prišlo med perzijskim o-rožništvom in neko roparsko tol-po do krvavega boja. Švedski in-štruktor stotnik Shiersa in 12 o-rožnikov je bilo ubitih, 22 pa ran-jenih.

Najbolj vroč 15. september.

Včeraj popoldne ob 3. uri je ka-zal toplomer v New Yorku 88 stop-inj ter je bil vsled tega letošnji 15. september najbolj vroč kar jih pomni vremenski urad. Vsed ve-like vročine, združene s soparo, je zbolelo veliko oseb.

Ognjenik Vesuv zopet v akciji.

Napolj, Italija, 15. sept. — Pre-bivalci vasi ob vznožju Vesuva za-puščajo svoja bivališča radi erup-cije ognja in dima iz žrela ognje-nika.

Dnevne izgube Angležev.

Angleži so izgubili zopet 16 častnikov in 493 mož mrtvih glas-om zadnjega seznama izgub.

Veliko francosko posojilo.

Pariz, Francija, 15. septembra. Finančni minister Ribot je danes sporočil proračunskemu odseku poslanske zbornice, da bo franco-ska vlada v kratkem najela ve-liko posojilo.

Združene države kontrolirajo Haiti.

Washington, D. C., 15. sept. — Vsa odprta carinska pristanišča na Haiti se nahajajo sedaj pod kontrolo Združenih držav. Pod-admiral Caperton je danes brzo-javil, da se je to izvršilo, ko je križarka "Sacramento" večera zasedla s 4. in 17. kompanijo mor-nariških vojakov Jacmel in Le Cayes. Plaćilna mojstra Rogers in Van Patten sta spremljala eks-pedicijo, da poslujeja kot carin-ska kolektorja ali pristaniška ka-pitana.

Zmaga "suhih" na jugu.

Columbia, S. C., 15. septembra. Poluradna poročila glede izida vo-litev iz vseh 44 okrajev južne Ca-roline kažejo, da se je večina sko-ro 20.000 glasov izrekla za popol-no, celo državo obsegajočo prohi-bicijo. Stem je prepovedana pro-daja piva, vina ter vseh vrst o-pojnih pijac.

Obtožba proti italijanskemu cen-zorju.

Monakovo, Bavarska, 15. sept. Tukajšnje cerkvene oblasti dolži-jo italijanskega cenzorja, da je preprečil odposiljatev pisma pa-paža na nemške cerkvene obla-sti. Oblasti pravijo, da sta se iz-gubila dva pisma papeža na kar-dinala Fruehwirta.

NAŠI ZASTOPNIKI.

kateri so pooblaščen pobirati naro-čnino za "Glas Naroda" in knjige, ka-kor tudi za vse druge v našo stroko spadajoče posle:

Jenny Lind, Ark. in okolica: Michael Citar.

San Francisco, Cal.: Jakob Lovšin.

Denver, Colo.: Frank Skrabec.

Leadville, Colo.: Jerry Jamnik.

Pueblo, Colo.: Peter Cullig, J. M.

Bojts, Frank Janesh in John Germ.

Salida, Colo. in okolica: Louis Co-stello (The Bank Saloon).

Walsenburg, Colo.: Ant. Sattich.

Clinton, Ind.: Lambert Boltsar.

Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.

Woodward, Ia. in okolico: Lukas Podbregar.

Aurora, Ill.: Jernej B. Verbič.

Oglesby, Ill.: Math. Hirbernik.

Chicago, Ill.: Frank Jurjovec.

Depue, Ill.: Dan. Badovinae.

La Salle, Ill.: Mat. Komp.

Joliet, Ill.: Frank Laurich, John Za-tel in Frank Bambach.

Mineral, Kans.: John Stale.

Waukegan, Ill.: Frank Petkovšek in Math. Ogryn.

Se. Chicago, Ill.: Frank Černa in Rudolf Poček.

Springfield, Ill.: Matija Barborič.

Frederick, Kans. in okolica: Franč Kerc.

Mulberry, Kans. in okolica: Marti Koa.

Calumet, Mich. in okolica: Pavel Šbalts in M. F. Koba.

Manistique, Mich. in okolica: B. Kotlan.

Se. Range, Mich. in okolica: M. U. Ukovit.

Aurora, Minn.: Josip Fugina.

Chisholm, Minn.: K. Zgonc, Jakot Petrich in Frank Žagar.

Duluth, Minn.: Joseph Šarabona.

Ely, Minn. in okolica: Ivan Gonč.

M. L. Kapech, Jos. J. Pesbel in Louis M. Pernšek.

Eveleth, Minn.: Jurij Kotec.

Gilbert, Minn. in okolica: L. Vesel.

Hibbing, Minn.: Ivan Pošec.

Kitzville, Minn. in okolico: Joe Adamich.

Nashua, Minn.: Geo. Maurin.

Virginia, Minn.: Frank Hrovatich.

St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.

Aldridge, Mont.: Gregor Zobec.

Great Falls, Mont.: Math. Urlich.

3400 N. 5th Ave.

Red Lodge, Mont.: J. Koprivšek.

Roundup, Mont.: Tomaž Paulin.

Little Falls, N. Y.: Frank Gregorka.

Cleveland, Ohio.: Frank Sakser, J. Marinčič, Chas. Karlinger in Jakot Romik.

Barberton, O. in okolica: Alois Ba-lant.

Bridgeport, O.: Frank Hočevar.

Collinswood, O.: Math. Slapnik.

Lorain, Ohio in okolica: John Kum.

Se 1785 E. 32. St.

Youngton, O.: Ant. Kikelj.

Oregon City, Oreg.: M. Justin.

Albany, Pa. in okolica: M. Kri-lich.

Essenau, Pa.: Louis Hribar.

Bradock, Pa.: Ivan Germ.

Bridgeville, Pa.: Rudolf Pleteršek.

Burdine, Pa. in okolica: John Ker-šičnik.

Conemaugh, Pa.: Ivan Pajk.

Claridge, Pa.: Anton Jerina.

Cranston, Pa.: John Koklich.

Broughton, Pa. in okolica: A. Dem-lar.

Darragh, Pa.: Dragutin Slavič.

Dunlo, Pa. in okolico: Josip Suhor.

Export, Pa. in okolica: John Prostor.

Forest City, Pa.: Karl Zalar in Fr-Leben.

Farrell, Pa.: Anton Valentinič.

Greensburg, Pa. in okolica: Joseph Novak.

Irwia, Pa. in okolica: Frank Dem-lar.

Johnstown, Pa.: Frank Gabronja in John Polanc.

Marianna, Pa.: E. Gottlicher.

Menlow Land, Pa.: Georg Schults.

Monessen, Pa.: Math. Kikelj.

Moore Run, Pa. in okolica: Franč Jek.

Pittsburgh, Pa.: Ignacij Podvanski.

Ignas Magister, Z. Jakš in U. K. Ja-kobich.

Steelton, Pa.: Anton Hren.

Unity Sta., Pa.: Joseph Škerit.

West Newton, Pa. in okolica: Josip Jovan.

Willock, Pa.: Frank Seme in Joseph Peteral.

Teale, Utah: Anton Palml.

Winterquarters, Utah: Louis Bla-lich.

Black Diamond, Wash.: Gr. Forenta.

Ravensdale, Wash.: Jakob Rom-lak.

IZVEŠEVALNI ODBOR:
 Frank Sakser, predsednik, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
 Edward Kalish, tajnik, 6119 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
 John Jager, blagajnik, 5241 Upton Ave. So., Minneapolis, Minn.

NOVICE IZ STARE DOMOVINE.

KRANJSKO.

Cvetka na grob mladega vojaka. Kakor je bilo že objavljeno, je Henrik Matija Dolenc iz Oreha, rezervni poročnik 39. artiljerijskega polka, padel v jugovzhodni Galiciji ob Dnjestrju. Vrline mladega vojaka je njegov stotnik ocenil v nekem listu s sledečimi vsticami: "S poročnikom Dolencem je izgubil polk izredno usposobljenega in silno vestnega častnika, častniški zbor ljubelega prijatelja in dobrega tovariša, moštvo pa skrbnega zaščitnika. Oduševljen za sveto stvar, odlikoval se je ponovno z železno voljo in pogumom. Vsa leta si je pridobil že meseca avgusta 1914 kot praporščak na srbskem bojišču srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda in meseca februarja t. l. v velikih bitkah v vzhodni Galiciji vojaški zaslužni križec III. razreda z vojno dekoracijo. Usodi je pa hotela, da je bil po neki bravurozno izvršeni nalogi zadet od sovražne krogle. Trdno smo upali, da okrevaja, in skoraj ne moremo verjeti, da smo morali izgubiti iz naše srede najboljšega med najboljšimi. Žalujemo sedaj skupaj z njegovimi dragimi. Časten spomin si bode ohranil med nami ta pridni in vrli častnik, njegovo ime se bode vedno imenovalo v zgodovini varaždinskega artiljerijskega polka." — K temu naj bode še pripomnjeno, da je bil pokojnik za svojo zadnjo tako bravurozno izvršeno nalogo zopet predlagan v odlikovanje. Začetkom avgusta meseca so zemsko ustanke tega mladega častnika položili k večnemu počitku v domačo zemljo v Orehu. Pogreb se je razvil v sijajno manifestacijo njegovih vrlih. Razum sorodnikov so se udeležili pogreba: namestniški svetnik Oppitz iz Trsta po naročilu namestniškega viceprezidenta grofa Attensa kot zastopnik mesta Trsta, ki je z njim Dolencova družina iz Oreha kot stara poštarova družina že več kakor sto let v bližnjih odnosih, dalje glavni Pilschofer in župan Lavrenčič iz Postojne, več vojaških dostojanstvenikov, kakor stajski komandant v Postojni, bližnji etapni komandant itd. dalje okoli 40 častnikov in skoraj vsi vaščani ter mnogo drugih iz bližnje okolice. Krsto so nosili vojaki in šest artiljerijskih prostovoljcev jo je spremljalo z golimi sabljami. Pred krsto je korakal voj pešev, drug voj pešev je zaključil veličasten kondukt. Krasi venci s trakovi so bili položeni na prerani grob.

V ruskem ujetništvu. Andrej Rik se je oglasil svoji materi, ki živi v Zirovnici, pošta Grahovo pri Cerklju. Piše: Dragi mama! Sprejmite najlepše pozdrave od svojega sina Andreja. Naznanjam vam, da sem že štiri mesece ujet na Ruskem. Prosim, pišite mi kaj, da bom vsaj vedel, da ste prejel moje pisanje. V Čeboksarjih, dne 2. julija 1915. (Rečeno mesto leži na Volgi v kazanski guberniji in šteje 4500 prebivalcev.) — Ivan Vesel, vojni ujetnik v Rostovu v Rusiji, piše: ...Dne 12. maja sem bil ujet. Tu mi je dobro; delam pri kmetih. Prirčne pozdrave! V Rostovu, dne 4. julija 1915. (Mesto Rostov leži v pokrajini donskih kozakov na reki Donu blizu Azovskega morja v južni Rusiji in šteje 115.000 prebivalcev. Rusov, Armencev, Grkov, Turkov in Kavkazijcev, ter ima ladjedelništvo. V Rostovu je velik izvoz ruskoga žita.) — Makso Dolščina piše: France Dolščina, vas Podsmreka pri Velikih Laščah. Dragi oče! V začetku svojega pisanja vam dam na znanje, da sem v Rusiji ujet. Tu nas je več znancev skupaj, in sicer: Slevski Lenček, Stopar Karol iz Lašč, malolaški Zadnik France in še par drugih. Pozdrav vsem domačim in drugim. V Rusiji, 2. maja, 1915. — Stanko Žerjav se je oglasil svojem iz Tasenta, kjer je več Slovencev vojnih ujetnikov. Piše: ...V začetku mojega pisanja vam lepo pozdravljam in naznanjam, da sem ujet in se sedaj nahajam v Tasentu v Aziji. Meni je do-

bro. Žerjavova mati, ki živi v Mostah pri Ljubljani, se je sinovega sporočila silno razveselila, da je njen ljubi sin še med živimi in da se bosta še videla, ko bo vojne konec.

Odlike Rdečega križa. Nadvojvoda Franc Salvator je podelil bronasto častno svetinjo Rdečega križa juvelirju Josipu Eberletu v Ljubljani, orožniškima strojmojstroma Alfonzu Jursetu in Planini na Štajerskem ter Ivanu Keviču v Postojni in Antonu Matičiču v Ljubljani, orožniškim postajevodjem Ivanu Vonce in Francu Šetini v St. Petru, Alojziju Podgorščku v Postojni ter Vinku Sladiču v Planini.

Darilo. Gospa Bogumila Šusteršič, soproga deželnega glavarja, je darovala za Rdeči križ znatno svoto, 100 kron.

Kolera v Ljubljani. V zadnjih dneh se je konstatiralo kolero pri slededeh iz južnega bojišča došlih vojakih: Ilsestädter Anton, Laco Stefan, Černogorski Jožef in Schmied Jožef. Zadnja dva sta umrla, prva dva sta ostala v zdravljenu v mestni bolnišnici za silo. Dne 16. avgusta popoldne je zbolela sumljivo 65 let stara Marija Škabar, Dunajska cesta 35, in je bila takoj odpeljana z infekcijskim vozom v mestno bolnišnico za silo. Ta žena je prišla s svojo družino 11. avgusta iz Temnice pri Komnu, okraj Sežana. Bakteriološka preiskava je dognala kolero. Vso ostalo družino, 5 oseb, so odpeljali v vrhu osumljenja v za to določeno hišo, kjer ostane toliko časa, da se bakteriološkim potom izključi vsak sum. Stanovanje se je takoj s posredovanjem uradnega zdravnika temeljito razkužilo v vseh ozirih.

ŠTAJERSKO.

Vojak umrl. V Mariboru je umrl za ranami, ki jih je dobil na južnem bojišču, črnovojnik Ivan Kosi z Lešnice pri Ormožu.

Umor in samomor črnovojnika. V Pobrežju pri Mariboru stanujoči pleskar in hišni posestnik Bratkovič je služil sedaj kot črnovojnik in je pred kratkim prišel domov na dopust. Njegova žena je v času njegove odsotnosti precej veselo živela in zapravljala možev denar, možu pa ni ničesar poslala. Zaradi tega je med njima nastal prepir in konec je bil, da je Bratkovič ustrelil najprej svojo ženo, potem pa še samega sebe.

Za vojake. Hranilno in posojilno društvo v Ptujju je darovalo 900 K. in sicer 400 K. za zavod in oslepele vojake, 500 pa borečim se vojakom na italijanskem bojišču. 100 K. sta podarila dr. Fran in Lojza Jurtela v iste namene.

Nevhiha, toča, povodenj. Iz Konje poročajo: Dne 11. avgusta je divjala silna nevihta nad Oplotnico in prihovsko faro. V Oplotnici je nastala splošna povodenj, ker so potoki s Pohorja prestopili bregove. V prihovski fari je toča vse potolkla. Škoda po poljih je silno velika.

Nesreča na železnici. Iz Ptujja poročajo: Dne 12. avgusta je treil lokalni vlak Maribor—Ptuj na Pragerskem v tovarnega. Do smrti se ni ponesrečil nikdo, pač pa je bilo več potnikov vsled razbitih šip in padajočih kovčegov več ali manj poškodovanih.

Prepovedalo je ljutomersko okrajno glavarstvo uvoz konj iz čakovskega okraja, ker je v nekaterih občinah več slučajev smrkavosti.

Kolera. Zdravstveni svet c. k. štajerskega namestnika poroča z dne 14. avgusta, da ni na Štajerskem sedaj nobenega slučaja koz ali pegaste vročice. Med ranjenci, ki so jih pripeljali v Celje, se je konstatiralo 6 slučajev kolere; med ranjenci, ki so jih pripeljali v Brežice, so našli 3 nosilce bacilov.

KOROŠKO.

Bauernschreck. Kdo se ne spominja, kaj vse smo predlanskim morali čitati o "kmečkem strahu", ki je strašil — najbrže le v fantastičnih glavah Gorenjskega — v njih koroških rojakov — po gozdih in planinskih pašnikih,

napadal živino in ljudi ter požiral otroke s kostmi in lasmi. Lovec in drugi junaki so hodili nadenj, pa najbrž s primerno previdnostjo, in veliko je bilo šuma in govorjenja ter pisanja, predno so ljudje izgubili vero. Ostal je pa spomin na to epizodo in ta spomin bodo sedaj izrabili v vojnopomožne namene. Umetniška roka koroškega strgarja je izrezljala velik lesen kip "Bauernschrecka" in ta kip so postavili v Volšperku na javen trg ter bodo vanj zabijali žeblice. Dohodek bo posvečen zakladu za podporo vdov in sirot padlih vojakov.

Na predvečer rojstnega dne cesarja je bilo ob Vrbskem jezeru lepo slavlje. Jezero je migljalo od lučic, ki so razsvetljevale številne čolne in ladje, ki so lepo okinčane plule po jezeru. Obrežje in poslopja so bila krasno razsvetljena. Ljudstva, ki se je z električno železnico vozilo iz Celovca, se je kar trlo. Celovec je bil ves v zastavah. Naslednji dan je bila v stolnici slovesna božja služba, ki jo je v prisotnosti deželnega predsednika, deželnega glavarja in vseh drugih zastopnikov vojske in civilne oblasti daroval knez in škof dr. Heffer. Tudi po rezervnih bolnišnicah so imeli vojaki božjo službo. V rezervni bolnišnici Rdečega križa v Mariboru je imel dr. Lambert Ehrlich božjo službo s trojnim nagovorom na vojake: nemškimi, slovenskimi in madjarskimi.

Zoper pijančevanje vojakov je izdal celovški magistrat naredbo: Na moštvo od korporala navzdol ali na delavce, ki so bili poklicani na podlagi vojnodačajnega zakona in na ljudi, ki so v vojaški službi, se po 8. uri in 30 minut zvečer ne smejo več točiti opijanjive pijače. Do 10. ure 30 minut ponoči se smejo alkoholne pijače točiti moštvo od korporalov do narednikov, in sicer prvim le tedaj, če se korporal izkaže z dovolilnim listom čez čas. Že upijanje nim se sploh ne sme več točiti, bodisi da bi bili v gostilni ali pa da bi vzeli pijačo s seboj. Kot alkoholne pijače se razen žganih tekovin razume seveda pivo, vino, jabolčnik ali hrusevec in druge pijače, ki vsebujejo alkohol. Prestopki tega predpisa se bodo najstrožje kaznovali, v ponovnem slučaju se zapre gostilna. Zadruga gostilničarjev, hotelirjev in kavarnarjev in Celovcu opozarja obenem, da mora biti v gostilniških prostorih nabita tarifa za jedi in pijače.

Toča. Iz St. Ilja ob Dravi poročajo: Že 20 let menda ne pomnijo Sentiljčani take toče, kot je šla v soboto pred praznikom M. Vnebovzeta in na praznik. Brez posebnega grmenja je prišla v smeri Osojske planine — Golica in pokončala popolnoma vso ajdo, ki je že tako lepo vzrasla, da v pravi pomenu besede ni ostalo drugega, kot v nebo strleča stebelca. Ubogi kmet! Pred cerkvijo je slišal zopet od deželne oblasti, kako mu je hraniti do prihodnje žetve; oblast bi se morala tudi ozirati na to ogromno škodo in davek ali popolnoma opustiti ali zmanjšati.

PRIMORSKO.

V ruskem ujetništvu. Jožef Škole, doma v Breginju št. 59, tik avstrijsko-italijanske meje, se je oglasil iz vojnega ujetništva, in sicer iz mesta Buguruslana, ki leži vzhodno od Samare v samarski guberniji. Piše: ...In vam dam na znanje, da sem živ in zdrav ter od 21. maja tukaj v Rusiji ujet. Z Bogom! V Buguruslanu, dne 3. julija 1915.

Umrl je v Petovljah pri Gorici dobro znani veleposestnik Urban Gruden, star 84 let. Bil je tudi predsednik veteranskega društva v Rubijah-Sovodnjah in večkrat odlikovan. Pokojnik je bil dober zvest Slovenec. Vojna z Italijo ob njegovi bližini je moža potrla. Ostal je bil sam, sina je izgubil že poprej, ves žalosten je bival v Gorici in slednjič je šel v bolnišnico umreti.

Velikanska škoda. Iz Gorice poročajo: Italijanske granate so napravile po Gorici mnogo škode; posebno poškodovan je nunski zavod ob Nunski ulici. V enem dnevu je padlo tja 27 granat. Sodi se, da znaša dotedanja škoda okoli 100.000 kron.

Kolera. Uradno javljajo: V Trstu je bilo konstatiranih 30 slučajev kolere, v Gorici 3 in v treh gorških okoliških občinah 10. — Tržaška "Edinost" poroča, da buletin od 16. avgusta izkazuje 28 slučajev na kolero bolnih, ki so v zdravniški oskrbi, enega mrtvega in 42 oseb pod zdravniškim nadzorom. Prvi slučaj kolere se je pojavil v Trstu sredi julija. Hva-

la potrebnim sanitarnim odredbam, se bolezen pojavlja le sporadično. Glavno sredstvo proti koleri je snažnost in priporoča se cepljenje proti koleri, ki je jako uspešno.

"Odrešeni" italijanski učitelji iz Gorice. Imenom krajnega šolskega sveta poziva vladni komisar v Gorici italijanske učitelje: Maksa Bonomi, Ivana Tomasini, Hermana Treleani in Severina Galas, naj pridejo k disciplinarni preiskavi, ki se bo vršila protijim v prezidijalni pisarni krajnega šolskega sveta; ako ne pridejo, bo razglašen takoj njihov odpust iz službe. — Gorški mestni učitelj Bonomi, Mazzinjanec, je bil tudi mestni svetovalec v Gorici.

Evakuirancem iz Pulja naznanjajo, da se ne upošteva principi-jelno nobene prošnje evakuiranc-eev za vrnitev v Pulj.

Korso Franca Jožefa na Reki. Mesto Reka je sklenilo v proslavo kraljeve 85letnice imenovati Korso po njegovem imenu. Governer grof Wickenburg je dobil iz kabinete pisarne dopis, da je kralj dovolil, da se imenuje Korso na Reki Corso Franca Jožefa.

DALMACIJA.

Radi navijanja cen je bil obsojen v Zadru neki trgovec na 1000 kron globe. Prodajal je sladkor mnogo dražje nego je bilo določeno v ceniku.

HRVATSKO.

Reforma deželne uprave. Kakor poročajo iz Zagreba, pripravljata hrvatska vlada korenito reform deželne (takozvane hrvatsko-autonome) uprave. Spremenil se bo sistem in izvršile se bodo tudi obsežne personalne spremembe med nižjim uradništvom. V ta namen potuje ban baron Skerlec že dalj časa po raznih okrajih in bo svoja inspekcijska potovanja še nadaljeval.

VABILO

na
PLESNO VESELICO
 dne 18. septembra
 v Slovenskem Delavskem Domu
 v Conemaugh, Pa.,
 katero priredi
 društvo JUTRANJA ZARJA
 šte. 11 S. D. P. in P. D.
 v Conemaugh.

Tem potom vljudo vabimo vsa tukajšnja društva, posebno pa novo ustanovljeno društvo "Baniški Slovenec" S. D. P. Z. ter vse posamezne rojake in rojakinje iz Conemaugh, Johnstown, Moxham in okolice, da bi nas na gori omenjeni dan polnoštevilno obiskali. V enakem slučaju bode tudi mi vrtili mlo za drago. Na veselici nam bo igrala tukajšnja Victor Orchestra pod vodstvom rojaka V. Navinšca in še tudi druge zabave ne bo manjkalo, za kar bo skrbel za to izvoljeni odbor. Vstopnina za moške \$1, dame so vstopnine proste.

Zajedno naznanjam članom sklep seje. Sklenilo se je, da vsaki član, kateri izostane, plača \$1 v društveno blagajno, bolniki pa po 50¢, kajti čisti dobiček je namenjen za pokritje stroškov delegata.

Torej na svidenje 18. sept.!
 (14-16-9) Fr. Pushnik.

NAZNANILO.

Cenjenim naročnikom v Pennsylvaniji sporočamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. Kvonko Jakša, ki je pooblaščen pobirati naročnike in izdajati tozadnja petadila.

Sedaj se muči v Pittsburgu, Pa., in okolici.

Upravništvo "Glas Naroda".
 ZA VSEBINO OGLASOV NI ODGOVORNO NE UPRAVNIŠTVO NE UREDNIŠTVO.

Kje je VIKTOR MEJAK? Svoječasno je bival v West Newton, Pa., in sedaj ne vem, kje se nahaja. Prosim cenjene rojake, če kdo ve, da mi javi, za kar bom zelo hvaležen, ali naj se pa sam oglasi. — Jakob Hribar, R. F. D. 3, Richfield Springs, N. Y. (14-16-9)

NAZNANILO.

Rojakom v državah Illinois in Wisconsin naznanjamo, da jih bo obiskal naš zastopnik

Mr. FRANK MEH, kateri je opravičen pobirati naročnike za list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila. Rojakom ga toplo priporočamo. Upravništvo "Glas Naroda".

Izvanredna ponudba za bolne.

To je zadnji mesec, ki nudimo — da hočemo natančno preiskati vaše telo, kemično analizirati urin ter mikroskopično preiskati kri in izmeček ter izvršiti \$10.00 vredno preiskavo za

X-ZARKI VSE ZA \$2.00.
 Nobenega ugibanja ali pomot glede vaše bolezni. X-Zarki zrejo naravnost skozi vaše telo. To je zlata prilika in vsem bolnikom se svetuje, naj se je poslužijo, tudi ako žive 200 milj od tu. Izplačalo se bo priti.
 Pridite takoj. — Odlašanje je nevarno.
 Dr. L. E. SIEGELSTEIN,
 308 Permanent Bldg. 746 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio.

Slovensko samostojno bolniško podporno društvo za Greater New York in okolico. Ink.

Upravni odbor:

Predsednik: Anton Plevel, 410 E. 5th St., New York, N. Y.
 Podpredsednik: John Pirnat, 2801 Catalpa Ave., Ridgewood, N. Y.
 Tajnik: Vinko Zevnik, 852 Anth on Ave., Ridgewood, N. Y.
 Blagajnik: Ivan Maček, 2801 Catalpa Ave., Ridgewood, N. Y.
 Zapisnikar: Ivan Gerjovich, 328 Bond St., Brooklyn, N. Y.

Nadzorni odbor:

Josip Pogachnik, 56 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.
 John Jurkas, 640 Warren St., Brooklyn, N. Y.
 Anton Cvetkovich, 440 Union St., Brooklyn, N. Y.
 Mary Kompare, 32 Stagg St., Brooklyn, N. Y.
 Ivanka Šubot, 59 St. Mark's Place, New York, N. Y.

Društveni zbirnik:

Dr. Henry U. Robinson, 69 E. 7th St., New York, N. Y.

Redne društvene seje se vrše vsako ČETRTO SOBOTO v mesecu v društveni dvorani "BEETHOVEN-HALL", 210 E. 5th St. blizu 3. Ave. v New Yorku, N. Y. in se prične točno ob 8. uri zvečer.

dobite "GLAS NARODA" skozi štiri mesece dnevno, izvzemši nedelj in postavnih praznikov. "GLAS NARODA" izhaja dnevno na šestih straneh, tako, da dobite tedensko 36 strani berila, v mesecu 156 strani, ali 624 strani v štirih mesecih. "GLAS NARODA" donaja dnevno poročila z bojišča in razne slike. Sedaj ga sleherni dan razpošiljamo 13,0001 — Ta številka jasno govori, da je list zelo razširjen. Vse osebe lista je organizirano in spada v strokovne unije.

Slovenska Društva

po vseh Zjedinjenih državah imajo za geslo, da kadar treba naročiti

DOBRE IN POCENI

društvene tiskovine, se vselej obrnejo na slovensko unijsko tiskarno

"Clevelandska Amerika"

Mi izdelujemo vse društvene, trgovske in privatne tiskovine. Naša tiskarna je najbolj moderno opremljena izmed vseh slovenskih tiskaren v Ameriki. Pišite za cene vsake tiskovine nam, predno se obrnete kam drugam. Pri nas dobite lepše, ceneje in boljše tiskovine.

CLEVELANDSKA AMERIKA

PRVA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA

6119 ST. CLAIR AVE.
 CLEVELAND, O.

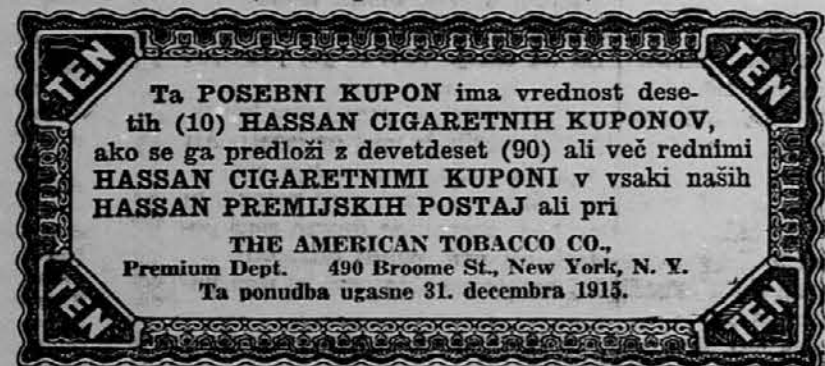
Vrednostna ponudba kadilcem

HASSAN CIGARETTES

"Standard Amerike".

10 HASSAN KUPONOV ZASTONJ

(IZREŽITE TA KUPON)

Najboljša kakovost in največja vrednost sta napravila HASSAN cigarete v Ameriki za najbolj razširjenecigarete po 5 centov, z ustnikom. Fini okus, mehki vonj pri kupu lahko teh velikih, ovalnih cigaret dajejo popolno zadovoljnost.

Par vrednostnih predmetov, katere se dobi za HASSAN kupone:

Kuponov	Kuponov
Milo za briti 25	Zenski ali mčški dežnik, ameriški Taffeta, Mission ročnik 250
Copič, četnine so vložene v trd gumi 50	Kuhinjska oprava — 10 kosov z visečim obešalom. Oprava obstoji iz: Priprave za rezanje mesa s privezom za drobnejše sekanje; merskega noža, Emery brus, kuhovnice, lopatice, noža za kruh, priprave za odpiranje škaflet, velikih vilic, noža za rezanje in žage 300
Elastični pas, ki se R-A-Z-T-E-G-N-E, mera od 30 do 44 inčev. Prikladen za vsako telo in postavo. Zdravniki ga priporočajo prvo. Žepni nožič, biserni ročaj, dve klni ter pila za nohte 125	Ura za gospode, pristno temno jeklo 650
Aparat za rezanje hrane, s štirin i nožmi, katerega je lahko pritrčiti. Potreben v vsakem domu 200	Ura za gospode ali gospe, z odprtim kazalom. 14 karatno zlato, "Waltham kolesje" 3900

Pošljite kupone na Premium Department, AMERICAN TOBACCO COMPANY Drawer L, 484-490 Broome Street New York City, N. Y.

Bog resnico vidi, ali ne pove je takoj.

Spisal Lev Tolstoj.

(Resnična zgodba).

V mestu Vladimiru je živel mlad kupec Aksenov. Imel je dve prodajalnice in hišo.

Po svoji osebi je bil Aksenov plav, kodrast, lep in prvi veseljak in pevec. Od mladosti je Aksenov mnogo jel in rjil, ko se je napil; ali od onega časa, kar se je oženil, je prenehal piti, in le redko se je še to pripetilo pri njem.

Nekoč po leti je Aksenov odpotoval v Nižnij na semenj. Ko se je poslavljaj od svoje rodbine, mu je rekla žena:

Ivan Dimitrijevič, ne odhajaj sedaj, čudne sanje sem imela o tebi.

Aksenov se je nasmejal in rekel:

Ti se bojiš samo, da bi na semnju razposajeno živel?

Žena mu je rekla:

Sama ne vem, česa se bojim, ali tisto strašne sanje sem imela; — videla sem, kakor bi ti prišel iz mesta in snel čepico, jaz pa gledam: Vso glavo imaš sivo.

Aksenov se je nasmejal.

No, to je dobro znamenje. Le pomisli, kako dobro vse iztržim in ti pripeljem dragocena darila.

Poslovil se je od rodbine in odšel.

Na pol poti je srečal znanega kupca in skupaj z njim je sklenil prenočiti. Napila sta se čaja in skupaj legla spat v dveh sosednjih sobah. Aksenov ni maral dolgo spati; zbudil se je po noči, in da bi lažje potoval v hladu, je zbudil jemskega in mu velel napreči. Potem je stopil v temno izbo, plačal gospodarju in odšel.

Ko je prevozil štirideset vrst, se je ustavil, da bi krmil, v gostilni. Opoldne je stopil na prag, velel postaviti samovar, vzel kitaro in začel igrati. Kar se pripelje h gostilni trojka (voz) z zvonečkom, z voza pa stopi činovnik z dvema vojakoma; pristopi k Aksenovu in ga vpraša:

"Kdo si in odkod?"

Aksenov pove vse, kako je in: "ali ne morete piti čašice čaja z menoj?" Ali činovnik le sprašuje dalje:

"Kje si prenočeval prošle noč? Sam ali s kupcem? Ali si videl kupca zjutraj? Zakaj si tako zgodaj odšel iz gostilne?"

Aksenov se je začudil, zakaj ga za vse sprašujejo, povedal je vse, kako je bilo, in pravi tudi:

"Kako, da me tako sprašujete, jaz nisem tat ali kak razbojnik. Grem po svojo opravku, in nimam te me spraševati za nobeno stvar."

Tu je činovnik poklical vojaka in rekel:

Jaz sem okrožni glavar in te sprašujem za to, ker je bil kupec, s katerim si ti prošle noč prenočeval, zaklan. Pokaži stvari, in vi ga preiščite."

Šli so v sobo, vzel njegovo torbo in vrečo in začeli razvezavati in iskati. Naenkrat je potegnil glavar iz vreče nož in zakričal:

"Čegav je ta nož?"

Aksenov je pogledal in videl — krvav nož so dobili v njegovi vreči, in ostri.

"Odkod pride kri na nož?"

Aksenov je hotel odgovoriti, ali ni mogel izgovoriti nobene besede.

Jaz... jaz ne vem... jaz... nož, jaz... ni moj....

Tedaj je rekel glavar:

Zjutraj so našli kupca zaklanega na postelji, in razven tebe nikdo ni mogel storiti tega. Soba je bila od znotraj zaprta, v sobi pa nikogar ni bilo, razven tebe. Glej, in tu je pri tebi še krvav nož, to je čisto očitno. Povej, kako si ga ubil in koliko denarja si ugrabil?"

Aksenov se je rotil, da ni storil tega, da ni videl kupca od onega časa, ko je pil z njim čaj, da ima le svoj denar 8000, da nož ni njegov. Ali glas se mu je zadiral, lice je bilo blede, in ves se je tresel strahu, kakor bi bil kriv.

Glavar je poklical vojaka, velel jima zvezati ga in ga peljati na voz. Ko so ga z zvezanimi rokami zagnali na telega (voz), se je prekrizal Aksenov in zajokal. Vzel so mu reči in denar in ga poslali v bližnje mesto v ječo.

Poslali so v Vladimir poizvedet, kak človek je bil Aksenov, in vsi vladimirski kupci in stanovalci so rekli, da je Aksenov v mladosti pil in veseljal, ali bil dober človek. Tedaj so ga začeli soditi. Sodili so ga za to, ker je ubil rjazanskega kupca in ukradl 20,000 denarja.

Žena je blaznela po možu in ni videla, kaj storiti. Otroci so bili vsi

majhni, eden je bil še v naročju. Vzela je vse s seboj in odpotovala v mesto, kjer je bil njen mož v ječi. Začetkom je niso pustili, ali potem je preprosta načelnika, da so jo peljali k možu. Ko ga je zagledala v jetniški obleki in v železju skupno z razbojniki, je padla na zemljo, in se ni mogla dolgo časa zavesti. Potem je postavila otroke okrog sebe, sedla zraven njega in mu začela pripovedovati o domačih stvareh in spraševati ga o vsem, kar se je z njim zgodilo. Povedal ji je vse. Ona je rekla:

Kaj je početi sedaj?

Odgovoril je:

Treba je prosti carja. Nedolžen človek ne more umreti.

Žena je rekla da je že odposlala prošnjo carju, da pa odgovora še ni. Aksenov ni rekel ničesar in je samo povesil oči.

Na to je rekla žena:

Nisem zaman videla, če pomniš, onih sanj, da si osivel. Glej, v resnici si osivel od nesreče. Ne smel bi bil odpotovati tedaj!

Žena je gladiti njegove lase in rekla:

Vanja, presrečni moj drug, povej ženi resnico: ali nisi ti storil tega?

Aksenov je rekel: "Tudi ti si sumila name", — zakril je obraz z rokama in zajokal. Potem je prišel vojak in rekel, da mora žena z otroci ven. Aksenov se je zadnjikrat poslovil od družine.

Ko je žena odšla, se je začel spominjati Aksenov, o čem sta govorila. Ko se je spomnil, da je tudi žena sumila nanj in ga spraševala, če je on ubil kupca, rekel je pri sebi: "Vidi se, da razven Boga nihče ne more vedeti resnice, in samo njega je treba prositi in od njega samo pričakovati pomoči, milosti." In od tega časa je nehal Aksenov oddajati prošnje, nehal upati in samo molil k Bogu.

Obsodili so Aksenova na kazenski knutom in ga poslali v sibirsko ječo. Tako so tudi storili.

Pretepli so ga s knutom in, ko so se zacelile rane od knuta, poslali so ga z drugimi jetniki v Sibirijo.

V Sibiriji, v ječi, je živel Aksenov 26 let. Lasje na glavi so mu postali beli kakor sneg in brada je zrastle dolga, ozka in siva. Vsa veselost njegova je zginila. Sključil se je, hoditi je začel tiho, govoriti malo, nikdar se ni smejal, in čisto je molil k Bogu.

V ječi se je Aksenov naučil šivati črevlje in za izdelane je kupil evangelij in ga čital, kadar je bilo svetlo v ječi; ob praznikih pa je hodil v jetniško cerkev, čital apostolsko dejanje in pel na koru, — glas je imel še dober. Predstojniki so ljubili Aksenova radi njegove mirnosti, tovariši jetniški so ga pa spoštovali in ga nazivali "dedček" ali "božji človek". Kadar je bilo treba prositi v ječi česa, — pošiljali so tovariši Aksenova k predstojnikom, in če so nastali razpori med jetniki, so prihajali vselej k Aksenovu, da jim je sodil.

Od doma ni pisal nihče Aksenovu, in vedel ni, ali žive še žena in otroci.

Nekoč so pripeljali v ječo novih ukenjenecov. Zvečer so se vsi stari jetniki zbrali okoli novih in jih začeli spraševati, iz katerega mesta je do in zakaj so prišli sem.

Aksenov je tudi sedel na postelji poleg novincev in, sklonivši oči, poslušal, kaj je kdo pripovedoval. Eden novih jetnikov je bil visok, zdrav starec šestdesetih let, s sivo ostrizeno brado. Pripovedoval je, zakaj so ga vzeli: Pravil je:

Tako, bratje, nisem zaman prišel sem. Jemščiku sem odvezal konja od sanj. Vzel si ga, pravijo: ukral. Jaz pa pravim: Samo hotel sem prej priti, — pustil sem konja. Tudi jemščik je moj prijatelj. Ali tega ne vedo, kaj in kje sem ukral. Bile so stvari, radi katerih bi me bili morali že davno sem poslati, ali niso mogli dokazati, sedaj me pa niso po pravici sem poslali.

Odkod pa ti? — je vprašal neki jetnik.

Mi smo pa iz mesta Vladimir, tamošnji meščani. Zovejo me Makarja in hvalijo Semenoviča.

Aksenov je vzdignil glavo in vprašal:

No kaj, ali nisi slišal, Semenič, v mestu Vladimiru o Aksenovih kupčevih? Ali so živi?

Kako bi ne slišal! Bogati kupci, kljub temu, da je oče v Sibiriji. Tak je gotovo kakor mi grešni. In ti, dedček, zakaj si ti tukaj?

Aksenov ni rad govoril o svoji nesreči; zdihnil je in rekel:

Za svoje grehe sem že 26. leto v ječi.

Makar Semenov je rekel:

Pa za kake grehe?

Aksenov je rekel: "Zgodilo se je tako" in ni hotel več povedati;

drugi jetniški tovariši so pa novincev povedali, kako je Aksenov prišel v Sibirijo. Povedali so mu, kako je nekdo na cesti ubil kupca in podtaknil Aksenovu nož, in kako so ga zato po nedolžnem obsodili.

Ko je Makar Semenov to slišal, pogledal je na Aksenova, udaril se z rokama po kolnih in rekel:

Glej, čudo! Res udo! Postaral si se, ded!

Začeli so ga spraševati, čemu se je čudil in kje je videl Aksenova. Ali Makar Semenov ni odgovoril, rekel je le:

Čudo, otroci, kje sva se morala sniti!

Pri teh besedah je prišlo Aksenovu na misel, če ne ve ta človek o tem, kdo je ubil kupca. Rekel je:

Ali si slišal, Semenič, prej o tej stvari, ali si me videl prej?

Kako bi ne slišal! Po vsej deželi se je govorilo. Ali davno je bilo: kar sem tudi slišal, pozabil sem, rekel je Makar Semenov.

Morda si slišal, kdo je kupca ubil? Je vprašal Aksenov.

Makar Semenov se je zasmejal in rekel:

Gotovo ga je ubil oni, pri katerem se je našel v vreči nož. Čeprav je kdo tebi podtaknil nož, — niso ga prijeli — ni lupež. Kako bi mogel vendar vtakniti nož v vrečo? Saj ti je vendar stala pri glavi! Slišal bi bil.

Ko je Aksenov le te besede zaslišal, mislil si je, da je prav ta človek ubil kupca. Ustal je in odšel proč. Vso noč ni mogel Aksenov v zaspati. Polotil se ga je dolg čas, in začela se mu je prikazovati

zdaj njegova žena — taka, kakoršna je bila, ko ga je spremljala za njimkrat na semenj. Videl jo je kakor živo, in videl je njeno lice in oči, in slišal, kako mu je govorila in se smejala. Potem so se mu prikazali njegovi otroci — taki, kakršni so bili tedaj, — prav majhni, eden v kožuščku, drugi v naročju. Spomnil se je sebe, kak je bil tedaj, — vesel, mlad; spomnil se je, kako je sedel na pragu v gostilnici, kjer so ga prijeli, in igral na kitaro, in kako mu je bilo v srcu prijetno. Spomnil se je sodišča, kjer so ga sekali, in krivnikov, spomnil se je ljudstva okoli, vezij in jetnikov in vsega 26-letnega jetniškega življenja in svoje starosti. In postalo je Aksenovu jako dolg čas, da se skoro hotel položiti roko na se.

In vse od tega zločinca!... mislil si je Aksenov.

Prijela se ga je taka jeza nad Makarjem Semenovim, da mora sam trpeti radi njega, da se je hotel osvetiti nad njim. Čital je molitve vso noč, ali ni se mogel pomiriti. Po dnevu ni šel k Makaru Semenovu in ni gledal nanj.

Tako sta prešla dva tedna. Po noči Aksenov ni mogel spati, in postajalo mu je tako dolgčas, da se ni vedel, kam dejati.

(Konec prihodnj.)

Potovanje italijanskih rezervistov.

Pittsburgh, Pa., 14. septembra. Iz pittsburskega distrikta se je odpeljalo večeraj ponoči in danes zjutraj 600 italijanskih rezervistov v New York, kjer se bodo vkrcali za Italijo.

MODERNO UREJENA TISKARNA GLAS NARODA

VSAKOVRSNE TISKOVINE
IZVEŠUJE PO NIZKIH
CENAH.

DELO OKUSNO.

IZVEŠUJE PREVODE V
DRUGE JEZIKE.

UNLJSKO ORGANIZIRANA.

POSEBNOST SO:
DRUŠTVENA PRAVILA,
OKROŽNICE — PAMFLETI,
CENIKI I T. D.

VSA NAROČILA POŠLJITE NA:
SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt St., New York, N.Y.

Kaj pravijo pisatelji, učenjaki in državni o knjigi Berte pl. Suttner

"Doli z orožjem!"

Lev Nikolajevič Tolstoj je pisal: Knjigo sem s velikim užitek prebral in v njej našel veliko koristnega. Ta knjiga zelo vpliva na človeka in obsega nebroj lepih misli....

Friderik pl. Bodenstedt: Odkar je umrla madama Staal ni bilo na svetu tako slavne pisateljice kot je Suttnerjeva.

Prof. dr. A. Dodel: "Doli z orožjem" je pravo ogledalo sedanjega časa. Ko človek prečita to knjigo, mora neložljivo pomisliti, da se bližajo človeštvu boljši časi. Kratkotrajno: zelo dobra knjiga.

Dr. Lud. Jakobovnik: To knjigo bi človek najraje poljubil. V dno srca me je pretreslo, ko sem jo prebral.

Stajerski pisatelj Peter Rosegger piše: Sedel sem v nekem gozdu pri Krieglach in sem bral knjigo s naslovom "Doli z orožjem!" Prebral sem jo dva dneva neprenehoma in sedaj lahko rečem, da sta ta dva dneva nekaj posebnega v mojem življenju. Ko sem jo prebral, sem začel, da bi se prestavilo knjigo v vse kulturne jezike, da bi jo imela vsaka knjigarna, da bo je tudi v Bolah ne smelo manjkati. Na svetu so družbe, ki razširjajo Sveto Pismo. Ali bi se ne moglo ustanoviti družbe, ki bi razširjala to knjigo?

Henrik Hart: — To je najbolj očarljiva knjiga, kar sem jih kdaj bral....

C. Neumann Nefer: — To je najboljša knjiga, kar so jihi spili ljudje, ki se borijo za svetovni mir....

Hans Land (na shodu, katerega je imel leta 1890 v Berlinu): Ne bom slavil knjige, samo imenoval jo bom. Vsakemu jo bom ponudil. Naj bi tudi ta knjiga našla svoje apostole, ki bi ali knjo križemsvet in udili vse narode....

Financijski minister Dumajewski je rekel v nekem svojem govoru v poslanski zbornici: Saj je bila pred kratkim v posebni knjigi opisana na pretresljiv način vojna. Knjige ni napisal noben vojni strokovnjak, noben državnik, pač pa priprosta ženska Berta pl. Suttnerjeva. Prosim vas, posvetite par ur temu delu. Mislim, da se ne bo nikdo več navduševal za vojno, če bo prebral to knjigo.

CENA 50 CENTOV.

Naročite jo pri:

Slovenic Publishing Co.,
82 Cortlandt Street, New York City, N. Y.

NAKUPNILE.

Cenjenim naročnikom v Utah, Colorado in New Mexico sporočamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik.

Mr. OTO PEZDIR,

ki je pooblaščen pobirati naročilno in izdajati tozadevna potrdila. Upravištvo "Glas Naroda".

Prosti nasvet in informacije priseljencem.

"The Bureau of Industries and Immigration" na drlavo New York varuje in pomaga priseljencem, ki se bili ogleparjeni, opepari ali s katerimi se je slabo ravale.

Bresplačno se daje nasvete priseljencem, kateri so bili ogleparjeni od bankirjev, odvetnikov, trgovcev s zemljišči, prodajalcev parobrodskih listkov, spremljevalcev, kapiotov in posestnikov gostiln.

Daje se informacije v naravnih jezicah: kako postati državljan, kjer se oglašiti za državljanske listine.

Narodniki naj bi se sestali s priseljenci na Ellis Islandu ali pri Barge Office.

DRŽAVNI DELAVNI DEPARTMENT
(State Department of Labor)
BUREAU OF INDUSTRIES AND IMMIGRATION.

Urad v mestu New York: 86 East 29th St., odprt vsaki dan od 7 ure zjutraj do 5. popoldneja in sredo sveto od 3 do 12 ure.

POZOR ROJAKI!

Najbolj uporabno knjigo za ženske in moške, kakor tudi za mlade brke in brado. Ako se rabi to knjigo, pritečejo v 6 tednih kraši, grozi in dolgi laže, kakor tudi moških krasne brke in brado in nebo do odpadali, in ne ostavi. Revmatizem, kostih ali trganje v rokah, nogah in krivu v 8 dneh popolnoma ozdravi, rane, opekline, bole, ture, kraste in grinte, potne noge, kurje oči, bradavice, oceline in par dneh popolnoma odstrani. Kdor bi moja zdravila brez uspeha rabil, mu jamčim za \$5.00. Pisite takoj po cenik in knjižico pošljem zastonj.

JAKOB WAHČIČ, Cleveland, Ohio.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVI.

Veliki vojni atlas

vojskujočih se evropskih držav in pa kolonij-skih posestev vseh yelesil.

Obsega 11 raznih zemljevidov.

na 30tih straneh in vsaka stran je 10 1/2 pri 13 1/2 palca velika. Cena samo 25 centov.

Manjši vojni atlas

obsega devet raznih zemljevidov

na 8 straneh, vsaka stran 8 pri 14 palcev. Cena samo 15 centov.

Vsi zemljevidi so narejeni v raznih barvah, da se vsak lahko spozna. Označena so vsa večja mesta, število prebivalcev držav in posameznih mest. Ravno tako je povsod tudi označen obseg površine, katero zavzemajo posamezne države.

Pošljite 25c. ali pa 15c. v znakah in natančen naslov in mi vam takoj odpodljemo zaželeni atlas. Pri večjem edjemu damo popust.

Slovenic Publishing Company,
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

ZASTONJ

deset (10) HASSAN kuponov
(IZREŽITE TA KUPON)

TA POSEBNI KUPON je vreden deset (10) HASSAN CIGARETNIH KUPONOV ako se ga predloži skupno s devetdesetimi (90) ali več rednimi HASSAN CIGARETNIH KUPONI v kaki naši HASSAN PREMIJSKI POSTAJ ali pri

THE AMERICAN TOBACCO CO.,
Premium Dept. 490 Broome St., New York, N. Y.
(Ta ponudba ugasne 31. decembra 1915.)

Velika vojna mapa

vojskujočih se evropskih držav.

Velikost je 21 pri 28 palcih.

Cena 15 centov.

Zadej je natančen popis koliko obsega kaka država, koliko ima vojakov, trdnjav, bojnih ladij i. t. d.

V zalogi imamo tudi

Stensko mapo cele Evrope \$1.50.

Veliko stensko mapo, na eni strani Združene države in na drugi pa celi svet, cena \$1.50.

Zemljevid Primorske, Kranjske in Dalmacije z mejo Avstro-Ogrske s Italijo. Cena je 15 centov.

Pri nas je dobiti tudi velike zemljevide posameznih držav, kakor naprimer od Italije, Rusije, Nemčije, Francije, Belgije in Balkanskih držav. Vsi so vezani v platno in vsak stane 50 centov.

Naročila in denar pošljite na:

Slovenic Publishing Company,

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Zanesljivo pride sedaj

denar v staro domovino.

Do dobrega sem se prepričal, da dospejo denarne pošiljate tudi sada, zanesljivo v roke naslovnikom; razlika je le ta, da potrebujejo pošiljate v sedanjem času 20 do 24 dni.

Torej ni nobenega dvoma za pošiljanje denarjev sorodnikom in znanecm v staro domovino.

100 K velja sedaj \$15.75 s poštnino vred.

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.